

ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

นางสาวสาวิตรี เต็งณฤทธิศิริ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1779-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FUTURE ORIENTATION OF HIGH SCHOOL STUDENT
IN AMPHOE MUEANG, NAN PROVINCE

Miss Sawitree Tengnaritsiri

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1779-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต
	อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
โดย	นางสาวสาวิตรี เต็งณฤทธิ์ศิริ
สาขาวิชา	สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์นายแพทย์ฉัตร พิศัยรัตน์เสถียร

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์นายแพทย์ฉัตร พิศัยรัตน์เสถียร)

.....กรรมการ
(อาจารย์แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ)

สาวตรี เต็งณฤทธิศิริ : ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดน่าน. (FUTURE ORIENTATION OF HIGH SCHOOL STUDENT IN AMPHOE MUEANG,
NAN PROVINCE). อาจารย์ที่ปรึกษา: ศ.พญ.อุมาพร ตรังคสมบัติ, อ.ที่ปรึกษาร่วม
อ.นพ.ฉัตร พิทยรัตน์เสถียร ; 82 หน้า , ISBN 974-53-1779-9

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน แบบการวิจัยเป็นลักษณะการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross – sectional
descriptive study) โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 394 คน เป็นผู้ชาย 137 คน และผู้หญิง 257คน มีอายุเฉลี่ย
17.5 ปี จากโรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3
ส่วน คือ 1.แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2.แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation Scale) ของ
สุพิชชา กลิ่นบุหงา 3. แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน (Internal-External Locus of control Scale) ของ
Liverant, Rotter and Crowne สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า T-test การ
ทดสอบค่า F-test (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Enter Multiple Regression Analysis) และ
การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลางเป็น
ส่วนใหญ่
2. ปัจจัยด้านเพศ ระดับชั้นเรียน และระดับผลการเรียน ที่แตกต่างกันมีผลให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคต
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05
3. ตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียนและผลการเรียน สามารถร่วมทำนายลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 9.7
4. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
5. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.01

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์ ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา สุขภาพจิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2547 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4674803530 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORDS : FUTURE ORIENTATION / HIGH SCHOOL STUDENT

SAWITREE TENGNARITSIRI : FUTURE ORIENTATION OF HIGH SCHOOL

STUDENT IN AMPHOE MUEANG, NAN PROVINCE. THESIS ADVISOR :

PROF. UMAPORN TRUNGKHASOMBAT ,MD. , CO ADVISOR :

NUTTORN PITTHAYARATSATIAN. MD. ; 82 pp. ISBN 974-53-1779 - 9

The purposes of this cross – sectional descriptive study were to examine future orientation of high school students in Amphoe Mueang, Nan Province. The samples were 394 students from 5 schools in Amphoe Meung, Nan province which consisted of 137 males and 257 females with average age of 17.5 years old . The instruments were questionnaire on general demographic data, future orientation scale constructed by Supicha Krinbu-nga, Internal-External Locus of control scale constructed by Liverant, Rotter and Crown. All data were analyzed with the SPSS / FW program to determine percentage, mean, standard deviation, T-test, F-test (One-way ANOVA), Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Enter multiple regression analysis.

The major findings were as followed :

1. The majority of high school students in Amphoe Mueang, Nan province have Future orientation score in moderate level.
2. Difference in gender, age, academic grades and GPA had statistically significant on Future orientation.
3. Gender, academic grades and GPA were statistically factors which could predict Future orientation at 9.7%.
4. Future orientation was positively related with age at .01 level of significance.
5. Future orientation was negatively related with Internal-External Locus of control at .01 level of significance.

Department	Psychiatry	Student's Signature
Field of study	Mental Health	Advisor's Signature
Academic year	2004	Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาต่อศิษย์ของ ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตังศรีสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์นายแพทย์ฉัตร พิทยรัตน์เสถียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์(ร่วม) ผู้คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้การปรึกษาและคอยแก้ไขสิ่งบกพร่องต่างๆ ให้ศิษย์ตลอดเวลา ศิษย์จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณอาจารย์นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล และอาจารย์แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ ในความกรุณาให้เกียรติเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้การปรึกษาแนะนำ รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ศิษย์ สำหรับการนำมาใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งการนำไปใช้ต่อไปในภายภาคหน้า

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการทุกท่าน ที่เอื้อเฟื้อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องการดำเนินการด้านเอกสารต่างๆ ซึ่งหากขาดส่วนนี้ไป ผู้วิจัยคงไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงได้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์โรงเรียนมัธยมทั้ง 5 แห่งในจังหวัดน่าน สำหรับการประสานงาน การให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

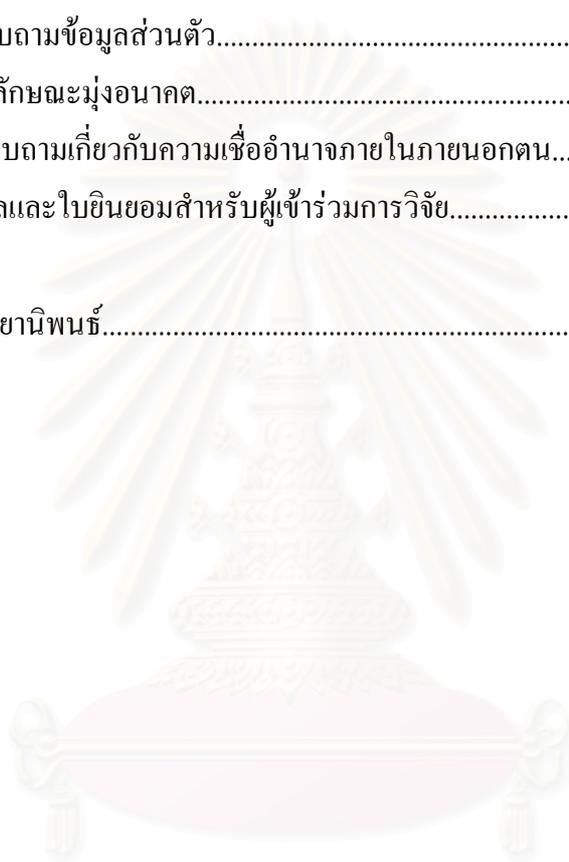
ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นปริญญาโททั้ง 9 ท่านซึ่งมีอาจเอ่ยนามได้ครบ ณ ที่นี้ ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คอยกระตุ้นและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด หากขาดบุคคลสำคัญเหล่านี้ไป ผู้วิจัยคงไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จเป็นแน่

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบบูชาพระคุณบิดามารดาของลูกที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียน คอยให้ความช่วยเหลือ คอยเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจยามลูกท้อแท้สิ้นหวังเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ลักษณะมุ่งอนาคต.....	5
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	14
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	23
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
4. ผลการวิจัย.....	31
5. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	53

รายการอ้างอิง.....	59
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	63
ก. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว.....	64
ข. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต.....	67
ค. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตน.....	74
ง. ใบข้อมูลและใบยินยอมสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	79
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	82

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และตัวแปรด้านประชากรศาสตร์	31
1.1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของตัวแปรด้าน ประชากรศาสตร์.....	31
1.2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของตัวแปรด้านอาชีพ และระดับการศึกษาของบิดามารดา.....	36
1.3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของลักษณะมุ่งอนาคต	37
1.4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของความเชื่ออำนาจ ภายใน-ภายนอกตน.....	38
2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์กับคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต	39
2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรเพศ.....	39
2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับชั้นเรียน....	40
2.2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับชั้น เรียน โดยเปรียบเทียบเป็นคู่.....	40
2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรผลการเรียน.....	41
2.3.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรผลการเรียน โดยเปรียบเทียบเป็นคู่.....	42
2.4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรชนเผ่า.....	43
2.5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรศาสนา.....	43
2.6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรสถานภาพ ครอบครัว.....	44
2.7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับการศึกษา บิดา.....	45
2.8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับการศึกษา มารดา.....	46

2.9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรอาชีพของบิดา	47
2.10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรอาชีพของมารดา	48
2.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรรายได้ของ ครอบครัว.....	49
3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะมุงอนาคต จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิง พหุ (Enter Regression Analysis).....	50
4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรอายุและความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน.....	52
4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรอายุ.....	52
4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับความเชื่ออำนาจ ภายใน-ภายนอกตน.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ ซึ่งรัฐบาล หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งประชาชน พยายามที่จะช่วยกันหาสาเหตุและมาตรการแก้ไข และได้พบว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากวัยรุ่น เช่น ปัญหายาเสพติดและอาชญากรรม ทั้งสองปัญหานี้เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและมีผลกระทบต่อสังคมมากที่สุด ทั้งนี้อาชญากร ผู้ค้าและเสพยาเสพติดมีใช้ผู้ใหญ่อีกเพียงอย่างเดียว ซึ่งปัจจุบันวัยรุ่นหรือเยาวชนได้กลายเป็นอาชญากร ผู้ค้าและเสพยาเสพติดมากขึ้น ดังสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรายงานจำนวนเยาวชนอายุระหว่าง 7 ถึง 18 ปี ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในปี 2546 สูงถึง 5,897 ราย และมีรายงานจำนวนเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมโดยแยกเป็นเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในปี 2546 จำนวน 7,329 ราย กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย 4,843 ราย กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ 1,735 ราย กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด 1,957 รายและกระทำความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข 1,016 ราย สรุปจำนวนเยาวชนที่กระทำความผิดทั้งหมดในปี พ.ศ.2545 จำนวนสูงถึง 35,285 ราย และ 29,915 ในปี พ.ศ. 2546 (ข้อมูลสถิติการกระทำความผิด, กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังมีเด็กและวัยรุ่นอีกจำนวนมากที่ไม่ได้กระทำความผิด แต่เราก็ไม่อาจทราบได้ว่าในอนาคตจำนวนเยาวชนที่กระทำความผิดจะเพิ่มขึ้นหรือไม่

การศึกษาสภาวะปัจจุบันของวัยรุ่นไทย ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาระดับประเทศและระดับบุคคลคือตัววัยรุ่นเองจึงเป็นสิ่งสำคัญ นักวิจัยบางท่านได้ศึกษาถึงบุคลิกภาพบางประการที่มีผลต่อการกระทำความผิดของวัยรุ่น เช่น Reuben N. Robbins and Angela Bryan (1) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบหุนหันพลันแล่นกับลักษณะมุ่งอนาคต ของวัยรุ่นที่ต้องคดี ซึ่งบุคลิกภาพแบบหุนหันพลันแล่นมีผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงในการติดสารเสพติด การดื่มสุราและการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่าวัยรุ่นที่ต้องคดีที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้น้อยกว่าวัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wendy F. Auslander และคณะ(2) ที่ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นอายุ 15-18 ปี ที่เข้าร่วมโปรแกรมการดำเนินชีวิตอย่างอิสระ โดยเน้นการฝึกให้เด็กรู้จักการพัฒนาดน การวางแผนและลักษณะมุ่งอนาคต พบว่าวัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำจะมีปัญหาสุขภาพจิต มีการใช้สารเสพติด และมักคิดถึงเพียงปัจจุบัน ในขณะที่วัยรุ่นที่มี

ลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับความสำเร็จ มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน และหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดปัญหาตามมาและมักจะมีกลุ่มเพื่อนที่ค่อนข้างเรียบร้อย ไม่เคยกระทำความคิด

Mischel (3) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมการรอคอยเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต (Delay of Gratification) เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งเกิดจากความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่เกิดในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนปฏิบัติ ต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมแก่กาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย ซึ่งผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้มีจริยธรรมสูงด้วย (Wright)(4)

วัยรุ่นจำนวนมากพบปัญหาความไม่แน่นอนของอาชีพในอนาคต ไม่รู้ว่าเรียนจบมาแล้วทำงานอะไร และมีจำนวนไม่น้อยที่ศึกษาไปเรื่อยๆ โดยไม่มีการวางแผนอาชีพในอนาคต หรือเรียนจบแล้วว่างงาน หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตรงกับสาขาที่ตนเรียนจบมา(Charlotte Pope อ้างใน โสภณัท นุชนาด)(5) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับปัญหาการว่างงาน ปัญหาเศรษฐกิจ และภาวะสุขภาพจิตเสื่อมในวัยรุ่นได้ วัยรุ่นที่ไม่รู้จักการควบคุมตนเอง ไม่รู้จักการคาดการณ์ไกลและการวางแผน รวมทั้งขาดการตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมใช้ชีวิตโดยนึกถึงเพียงปัจจุบัน มิได้นึกถึงผลเสียที่อาจเกิดจากการกระทำของตนในอนาคต นักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อว่าความไม่สามารถอดทนรอคอยผลที่ดีกว่าในอนาคต ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคมและประเทศ ตลอดจนความล้มเหลวในการทำงาน ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้(เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ)(6) อีกทั้งลักษณะมุ่งอนาคตจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลคิดถึงอนาคต และปัญหาที่จะเกิดในอนาคต ซึ่งการที่บุคคลมีลักษณะดังกล่าวย่อมจะทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ จัดการปัญหาของตนเอง และสามารถแก้ปัญหาให้สังคมได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคล คือช่วยให้เกิดทักษะด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์มากกว่าเชิงลบ มีจริยธรรม คิดถึงอนาคตอย่างเป็นระบบ มองสิ่งที่จะเกิดขึ้นในแง่ดี โดยที่เชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ และมีความสำคัญต่อสังคม ประเทศชาติและโลก เพราะบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตย่อมเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ดังที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน (7) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรค เพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นไปของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันในเรื่องลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาสังคม

อันเนื่องมาจากการกระทำของวัยรุ่นที่ขาดความขี้คิดและเพื่อพัฒนาวัยรุ่นซึ่งจะก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ในอนาคต

คำถามการวิจัย (Research Questions)

1. ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน เป็นอย่างไร
2. อายุ เพศ ผลการเรียน ระดับชั้นเรียน สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เชื้อชาติ สัญชาติ ชนเผ่า ศาสนาและรายได้ครอบครัว ที่แตกต่างกัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่านมีผลให้ลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันหรือไม่
3. ปัจจัยใดบ้างที่สามารถเป็นตัวทำนายลักษณะมุ่งอนาคต
4. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศหรือไม่
5. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตในปัจจุบันด้านอายุ เพศ ผลการเรียน ระดับชั้นเรียน สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เชื้อชาติ สัญชาติ ชนเผ่า ศาสนาและรายได้ครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายลักษณะมุ่งอนาคต
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรเพศ
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย (Expectation Benefit and Application)

1. เพื่อทราบถึงลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบัน
2. เพื่อทราบถึงตัวแปรต่างๆที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบัน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน เท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้ ไม่สามารถอ้างอิงสู่กลุ่มประชากรอื่นๆ ได้

ข้อจำกัดการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยนี้มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการสุ่มหยิบทีละห้องเรียน ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่านนั้นส่วนมากมีจำนวนนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายในแต่ละห้องเรียน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรบางตัว เช่น สัญชาติ และเชื้อชาติ ไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีเชื้อชาติและสัญชาติไทยมากกว่าร้อยละ 99 จึงอาจทำให้ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ไม่มีความแม่นยำตรง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะมุ่งอนาคต (Future orientation)

หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์อนาคตของบุคคล ความสามารถในการตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสมในปัจจุบันเพราะเล็งเห็นผลดีที่จะตามมาในอนาคต และหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำสิ่งที่จะเป็นผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น สามารถอดทนรอคอยเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ของปีการศึกษา 2547

3. ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

3.1 ความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal Locus of control) หมายถึง ความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ว่าเป็นผลของการกระทำของตนเอง และตนเองสามารถควบคุมได้ ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีลักษณะกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อม อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำหรับพฤติกรรมในอนาคต หรือผลสัมฤทธิ์จากความพยายามของตน

3.2 ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (External Locus of control) หมายถึง ความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะในด้านดีหรือด้านร้ายนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของอำนาจภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ เช่น บุคคลอื่น โชคชะตา เกราะกรรม หรือการคลั่งไคล้ของอำนาจเหนือธรรมชาติ ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเฉื่อยชา ไม่มีความกระตือรือร้น และมักไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่านครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้ คือ

- 1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - ลักษณะมุ่งอนาคต
 - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน
- 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

ลักษณะมุ่งอนาคต (Future orientation)

ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

Mischel (3) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมการรอคอยเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต (Delay of Gratification) เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคลซึ่งเกิดจากความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่เกิดในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนปฏิบัติ ต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต

นอกจากนี้ Mischel ยังได้ประมวลความคิดเห็นของนักจิตวิทยาหลายท่านที่ได้เชื่อว่าลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถที่จะคิดถึงการณ์ในระยะยาวในอนาคต เป็นลักษณะของผู้มีคุณสมบัติด้านอื่นๆ สูงด้วย คือ ด้านสติปัญญาและสุขภาพจิต

Heckhausen (อ้างใน สมจิตต์ เพิ่มพูน)(8) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า หมายถึง ความสำคัญของการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่ส่งไปยังอนาคต รู้จักอดใจรอได้ หรืออดเปรี้ยวไว้กินหวาน ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ปรากฏในผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทุกๆ ด้าน

Bertrand de Jouvenel (อ้างใน พนิดา สีนสุวรรณ)(9) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่าเป็น จุดหมายของการกระทำของมนุษย์ที่ใช้อำนาจและความสามารถของตน เพื่อให้สิ่งที่ตนวาดมโน ภาพไว้เกิดขึ้นในอนาคต ข้อเท็จจริงจากอดีตจะเป็นประโยชน์ในแง่เป็นวัตถุวิสัย ที่ควรคำนึงอยู่ในใจ เพื่อการประมาณอนาคต ในสังคมอนุรักษ์ ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ความรู้เรื่องอนาคตค่อนข้าง จะแน่นอนและลักษณะอนาคตจะคล้ายคลึงกับอดีตที่ผ่านมา แต่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จะมีแต่ความไม่แน่นอน การคำนึงถึงเรื่องอนาคตจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก

Meade (10) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับ ตนเองในอนาคต

Lamm, H.;Schimidt, R. W.; and Trommsdorff, G. (11) ให้คำจำกัดความของลักษณะมุ่ง อนาคต โดยประมวลความคิดเห็นจากนักจิตวิทยาหลายท่านว่าหมายถึง ความสามารถทางปัญญาของ แต่ละบุคคลเกี่ยวกับความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ การคาดคะเนฐานะได้เหมาะสม และความสามารถใน การคลี่คลายเหตุการณ์ต่างๆ ได้ตรงปัญหาทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต และการมุ่งอนาคตยังเป็น สาเหตุหรือมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอดได้รอได้ต่อรางวัลที่ล่อใจและเกี่ยวข้องกับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จรรยา สุวรรณทัต (12) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นลักษณะของการมองสู่อนาคต ข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ผู้มองเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึง บุคคลอื่นและสังคมมนุษยชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย โดยลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ กับเชาว์ปัญญา และจริยธรรมของบุคคล

บุญรับ ศักดิ์มีณี (13) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถทางการรับรู้และคิด ตลอดจนการรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตทั้งที่เป็นเวลาใกล้ปัจจุบันหรือไกลปัจจุบันออกไป สิ่งที่เกิดขึ้น ในอนาคตนั้นขณะที่คิดยังเป็นนามธรรม ไม่ปรากฏรูปธรรม ฉะนั้นผู้ที่มีสติปัญญาและรู้จักคิดพัฒนา แล้วจะสามารถคิดถึงอนาคตได้ชัดเจนและเห็นความสำคัญของอนาคต

จินตนา บิลมาศ (14) ได้กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นความสามารถ ในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น เป็นจิตลักษณะที่เกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในอดีตของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะความมั่นคงของสภาพแวดล้อม ถ้าสังคมมีความมั่นคงของ สภาพแวดล้อมสูง ไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และบุคคลในสังคมสามารถคาดถึงสิ่งที่เกิดในอนาคต ได้ อย่างแม่นยำพอสมควร คนในสังคมนั้นจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

สงวน ช้างฉัตร (15) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นกระบวนการหรือวิธีการตัดสินใจ หรือ แสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและนำมาซึ่งอนาคตที่พึงประสงค์

จากความหมายที่หลากหลาย ท่านได้กล่าวไว้ พอจะสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น รู้จักอดใจรอได้เพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมายในอนาคตที่ดีกว่า ตลอดจนสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งมีความเพียรพยายามต่อสู้ป้องกันอุปสรรคอันจะเกิดต่อไปด้วย

ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญในแง่ของการพัฒนาบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติได้ บุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะส่งผลให้บุคคลทำงานอย่างแข็งขันในปัจจุบัน เพื่อรอรับผลดีในอนาคต โดยลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานในขั้นต่อไปให้สำเร็จ การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคตและการควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้น ทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน (บุญรับ ศักดิ์มณี)(13)

Mischel (3) เชื่อว่าการรู้จักอดใจรอได้หรือการควบคุมตนเอง หรืออดเปรี้ยวไว้กินหวานด้วยความสมัครใจของผู้กระทำนั้น มีความสำคัญสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี โดยเฉพาะพฤติกรรมของประชาชน โดยจะต้องวางการบำบัดความต้องการในทันทีทันใด และยอมรับความสำคัญของการวางแผนและการดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต อาจกล่าวได้ว่าความสามารถจะอดใจรอได้อย่างเหมาะสมทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนการล้มเหลวในการทำงานได้

Mischel ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มุ่งอนาคตและมีการควบคุมตนเองสูงไว้ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
2. สามารถอดใจรอได้ “สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน”
3. มีความเชื่อถือในผลการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ดีตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างสมเหตุสมผล
5. สามารถเว้นจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

Mischel และ Gilligan (อ้างใน เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ)(6) ได้ทำการวิจัยซึ่งแสดงว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะ โกงน้อยและถ้าเด็กประเภทนี้ โกงก็จะใช้เวลานานก่อนที่จะกระทำเช่นนั้น ส่วนการวิจัยอาชญากรวัยรุ่นพบว่า เด็กเหล่านี้จะมีลักษณะมุ่งปัจจุบันมาก และจะไม่ยอมรอกอยรางวัลใหญ่ แต่ชอบรางวัลเล็กที่จะได้ทันที เด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถชะลอการบำบัดความต้องการของตนได้ ส่วนเด็กที่ทำผิดกฎหมายและผ่านการอบรมนิสัยในสถานกักกันมาแล้วจะเป็นผู้ที่มีมุ่งอนาคตมากขึ้นก่อนการเข้ารับการศึกษา และ Mischel ยังได้กล่าวอีกว่า นักจิตวิทยาหลายท่านเชื่อ

ว่าความไม่สามารถอดได้รอได้อย่างพอเพียง ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคมและอาชญากรรม ตลอดจนความล้มเหลวในการทำงาน การมุ่งอนาคตจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้

จากทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะต่อเยาวชนเพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนเก่งส่งเสริมให้เยาวชนมีความคิดที่เป็นระบบ รู้จักการมองการณ์ไกลและคาดการณ์ล่วงหน้า รู้จักการวางแผนและควบคุมตนเองให้ดำเนินการทำตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งทำให้เยาวชนมีการตัดสินใจได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไม่เกิดปัญหาทั้งต่อตนเองและสังคม

ปัจจัยที่ส่งเสริมและมีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต

วัฒนธรรม ประเพณี การเรียนรู้ทางสังคมจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม โดยเฉพาะพ่อแม่ เช่นการเรียนรู้การคิด และพัฒนาการทางสังคมของบุคคล มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องยาวนาน (อัมพร วงศ์ใหญ่)(16) (Pulkkinen อ้างใน Szilvia Jambori)(17) ปัจจัยที่ส่งเสริมและมีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตมีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อม

บทบาทของครอบครัว

ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับปริมาณการให้ความเอาใจใส่ของบิดามารดาต่อบุตรในด้านพัฒนาการและการส่งเสริมการเรียนรู้วางแผนอนาคตของบุตร (Pulkkinenอ้างใน Szilvia Jambori)(17) วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อนิสัยของบุตรในการกำหนดเป้าหมาย การใช้วิธีการที่แน่นอนต่อการแก้ปัญหาและกลยุทธ์การเผชิญปัญหา และประเมินความต้องการของตนเองในอนาคตข้างหน้า และมีความสำคัญในการพัฒนาการเกี่ยวกับลักษณะนิสัยแบบที่มีการตั้งใจที่ถาวร เช่นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รวมทั้งยังมีการอิทธิพลต่อนิสัยของเด็กๆ ในเวลาถัดมาต่อการมีรูปแบบเฉพาะการแก้ปัญหา และกลยุทธ์การเผชิญปัญหา เมื่อความพยายามเพื่อทำให้เป้าหมายการมุ่งอนาคตของพวกเขาสัมฤทธิ์ผล คุณสมบัติของกลยุทธ์ในการสอนของพ่อแม่ เช่นการเห็นจริงเห็นจัง การยึดหยุ่นในสถานการณ์ที่แตกต่าง และระดับของความอิสระที่ให้แก่เด็ก สามารถคาดหวังต่อผลที่ได้ในช่วงปลายของการวางแผนของเด็ก สุดท้ายการประเมินผลย้อนกลับต่อพฤติกรรมของบุตรที่พ่อแม่ให้แก่บุตร คาดว่ามีอิทธิพลต่อการประเมินพฤติกรรมของตนเองของเด็กในเวลาถัดมา เช่น การประเมินผลย้อนกลับในทางบวก และการให้กำลังใจจากพ่อแม่คล้ายกับการเพิ่มความเชื่อมั่นภายในตน และการมองโลกในแง่ดีของเด็ก ซึ่งความเชื่อมั่นเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนามโนภาพแห่งตน และรูปแบบเฉพาะของเด็ก (McGillicuddy-De Lisi, A.V.; Flaughter, J.: and Sigel, I.E.

อ้างใน Nurmi)(18) การให้กำลังใจ การเป็นตัวแบบที่ดี และเป็นผู้คอยสนับสนุนการวางแผนในอนาคตของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหรืออาชีพต่างก็เป็นหน้าที่ที่สำคัญของพ่อแม่ (Nurmi)(18)

บทบาทของโรงเรียน

ครูอาจารย์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนได้ ด้วยการสนับสนุนให้เด็กมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้ลุล่วงไปได้ รู้จักการยกย่องเด็กที่ทำตนเป็นผู้มีการมุ่งอนาคต ใช้วิธีการสอนที่จะกระตุ้นเด็กให้คิดค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง เด็กจะได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นขั้นตอน และสามารถวางแผนได้ ได้เรียนรู้เรื่องเหตุผล สามารถคาดคะเนผลของเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ครูอาจารย์ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้มุ่งอนาคตด้วย

พรณี ชูทัย (19) ได้เสนอปัจจัยบทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต ดังนี้

1. เด็กต้องได้รับแรงเสริมทางบวกจากครู คือ ครูจะต้องเป็นผู้แนะนำช่องทางให้เด็กรู้จักตั้งเป้าหมาย หาแนวทางเลือกสำหรับชีวิตจริงๆ มิใช่เพื่อฝัน
2. ในการเรียนการสอน ครูจะต้องกระตุ้นให้กำลังใจและส่งเสริมให้เด็กคิด คือ ครูจะต้องมีกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต
3. เด็กจะต้องได้รับการยอมรับความคิดเห็น คือ ในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะอนาคต ซึ่งแฝงไว้ด้วยคำนิยาม การประเมินผลของครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความมั่นใจในความคิด และแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูจะต้องเอาใจใส่ดูแล โดยใช้หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง
4. ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ กล่าวตัดสินใจให้โอกาสเด็กคิดแก้ปัญหา ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองและอยู่ภายในบรรยากาศที่อบอุ่นซึ่งจะเป็นแนวทางที่ส่งเสริมการมุ่งอนาคตของเด็กได้ดี

2. ปัจจัยด้านพัฒนาการ

ลักษณะมุ่งอนาคต จะมีพัฒนาการขึ้นในตัวบุคคลหนึ่งๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง ได้แก่

2.1 พัฒนาการทางสังคม ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ Erikson

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของ Erikson (อ้างใน ศรีเรือน แก้วกังวาล)(20) ที่แบ่งขั้นพัฒนาการทางสังคม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ไว้วางใจกับไม่ไว้วางใจ (Trust vs. Mistrust)

ขั้นที่ 2 ความเป็นอิสระดั้งใจกับความละอายใจ ไม่แน่ใจ (Autonomy vs. Shame and Doubt)

ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative vs. Guilt)

ขั้นที่ 4 การเอาการเอางานกับปมด้อย (Industry vs. Inferiority)

ขั้นที่ 5 การพบอัตลักษณ์แห่งตนกับการไม่เข้าใจตนเอง (Identity vs. Identity diffusion)

ขั้นที่ 6 ความสนิทสนมหา ความร่วมใจกับความเปล่าเปลี่ยว (Intimacy and Solidarity vs. Isolation)

ขั้นที่ 7 การบำรุงส่งเสริมผู้อื่นกับการพะวงเฉพาะตนเอง (Generativity vs. Self absorption)

ขั้นที่ 8 ความมั่นคงทางใจกับความสิ้นหวัง (Integrity vs. Despair)

โดยเฉพาะในขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่งมีความข้องเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต เนื่องจาก ขั้นที่ 4 เป็นช่วงวัยเด็กตอนปลาย เป็นระยะที่เด็กมีความเจริญเติบโตและมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มากขึ้น เด็กคิดว่าสิ่งใดที่เขาต้องการ เขาต้องแสวงหาให้ได้ตามความปรารถนา จึงเป็นระยะที่เขาต้องการจะแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อแสดงความเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เด็กเริ่มไตร่ตรองถึงอนาคต การที่เด็กได้พิสูจน์ว่ามีความสามารถในการกระทำต่างๆ ในขอบเขตของเขา ทำให้เด็กวัยนี้มีความเชื่อมั่นว่าเขาประสบความสำเร็จในอนาคต Erikson เน้นว่าความรู้สึกและนิสัยในการทำงานของแต่ละคนขึ้นอยู่กับความอดทนอดกลั้น ขยันหมั่นเพียรซึ่งกำลังพัฒนาในช่วงนี้ ในการแสวงหาหรือพัฒนาความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและขจัดความรู้สึกมีปมด้อย ขอบเขตความสามารถของตนจึงเป็นสิ่งสำคัญ และพัฒนาการระยะนี้จะมีผลต่อระยะวัยรุ่น โดยทั่วไปเด็กวัยรุ่นมักชอบทำกิจกรรมต่างๆ เกินความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดความกลัวความผิดพลาด หรือความล้มเหลว ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เขาพยายามทำกิจกรรมนั้นๆ ให้สำเร็จ เด็กวัยนี้จะพยายามเอาชนะเพื่อความสำเร็จซึ่งเป็นแนวทางไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ส่วนในขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น การที่เด็กวัยนี้เข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเอง ช่วยให้เด็กวัยรุ่นเกิดความเข้าใจในปัญหาต่างๆ และช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคต เช่น การเลือกสายวิชาเรียน การเลือกอาชีพ การเลือกคู่ครอง เป็นต้น เด็กวัยรุ่นจะค่อยๆ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เขาจะแสวงหาดนตามอุดมคติและค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อบทบาทใหม่ในสังคม (เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ)(6) ซึ่งหากเด็กได้รับอิสระและการสนับสนุนในการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งการยอมรับจากผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่ควบคุมดูแลอยู่ห่างๆ จะเป็นการฝึกการควบคุมตนเองซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของลักษณะมุ่งอนาคต และเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตได้

2.2 พัฒนาการทางปัญญา

ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิด และเข้าใจปัญหา และเริ่มพัฒนาขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในวัยที่เริ่มเข้าใจสิ่งซึ่งเป็นนามธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการรู้การคิดของ Piaget เด็กจะเริ่มมีพัฒนาการด้านการรู้การคิดเชิงนามธรรม (Formal Operation) เมื่ออายุ 11 ปี และมีความคิดแบบเต็มขั้นคิดได้ทุกๆ ด้าน มีความเป็นเหตุเป็นผลเทียบเท่าผู้ใหญ่เมื่ออายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพราะลักษณะมุ่งอนาคตคือการคาดการณ์ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน

ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรมหรือสัญลักษณ์ (สุรพงษ์ ชูเดช)(21) ดังนั้นการที่เด็กไม่ถูกฝึกให้คิดในเชิงนามธรรมจึงมีผลต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตได้

2.3 พัฒนาการด้านอายุ

ความสามารถในการตระหนักในอนาคตจะเพิ่มขึ้นตามอายุ เด็กที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มที่จะรอคอยเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต ได้มากกว่า มิเชล (Mischel อ้างใน สุพิชชา กลิ่นบุหงา)(22) ศึกษาความสามารถในการอดได้รอได้ของเด็กอายุ 7, 8 และ 9 ขวบ โดยให้เด็กเลือกระหว่างรางวัลที่น้อยกว่าแต่ได้รับทันทีทันทีทันใดและรางวัลที่ใหญ่กว่าแต่ได้รับในภายหลัง พบว่า เด็กอายุ 7 ขวบ ร้อยละ 81 เลือกรางวัลที่ได้รับอย่างทันทีทันใด และร้อยละ 19 ที่เลือกที่จะรับรางวัลภายหลัง ในเด็กอายุ 8 ขวบ ร้อยละ 48 เลือกรางวัลที่ได้ทันทีทันใด และร้อยละ 52 เลือกรางวัลที่ได้ภายหลัง ในเด็กอายุ 9 ขวบ มีร้อยละ 20 ที่เลือกรางวัลที่ได้ทันทีทันใด และร้อยละ 80 ที่เลือกรางวัลที่ได้ภายหลัง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (7) ได้อภิปรายผลโดยอ้างอิงงานวิจัยของ Mischel ว่าลักษณะมุ่งอนาคตเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ซึ่ง Mischel และคณะได้ศึกษาเด็กตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงเกรดหก ซึ่งเป็นขั้นต่ำสุดที่ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะศึกษา ดังนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก จึงสรุปว่า ลักษณะมุ่งอนาคตในคนไทยนั้น มีความสัมพันธ์เป็นเส้นโค้งกับอายุตั้งแต่บุคคลยังเป็นทารกจนกระทั่งวัยรุ่นตอนต้นและลดลงเมื่อบุคคลย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง

การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

จากที่ได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญและปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตนั้น จะเห็นได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคตควรได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นในเยาวชน ซึ่งวิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงไว้มากมาย ดังเช่น

จากการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ บุญรับศักดิ์มณี (13) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตโดยมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาสิ่งต่อไปนี้

1. การรู้จักความหมายของการมุ่งอนาคต โดยที่ การมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถทางการรับรู้และคิด ตลอดจนการรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตทั้งที่เป็นเวลาใกล้ปัจจุบันหรือไกลปัจจุบันออกไป สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตนั้นขณะที่คิดยังเป็นนามธรรม ไม่ปรากฏรูปธรรม ฉะนั้นผู้ที่มีสติปัญญาและรู้จักคิดพัฒนาแล้วจะสามารถคิดถึงอนาคตได้ชัดเจนและเห็นความสำคัญของอนาคต

วิธีการฝึกให้บุคคลรู้จักความหมายของการมุ่งอนาคตนี้ อาจทำโดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่จะเกิดในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล โดยการยกตัวอย่าง ให้แบบอย่างของการคิดประเภทนี้ และให้ฝึกการรู้การคิดในทำนองนี้

2. การเห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต การให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต หมายถึง การแจ้งหรือแสดงให้ทราบประโยชน์ของการมุ่งอนาคต และโทษของการไม่มุ่งอนาคตที่

เคยปรากฏมาแล้ว หรืออาจจะเกิดขึ้นต่อไป โดยจะชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และโทษอันจะเกิดกับบุคคล และสังคมในแง่มุมต่างๆ เช่น ผลเสียอันเกิดจากการไม่มุ่งอนาคตอาจทำให้บุคคลไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ในขณะที่บุคคลที่มีการมุ่งอนาคตนั้นสามารถประสบความสำเร็จได้ เป็นต้น

วิธีการฝึกให้บุคคลเห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต ก็กระทำโดยการให้เห็นตัวอย่างของ ผลดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรมที่แสดงถึงการมุ่งอนาคต

3. การรู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต การรู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต หมายถึง ความสามารถที่จะวางแผนและกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ หรือเข้าใจการเกิดการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งต่างๆ หรือสามารถคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ข้างหน้า มองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตจาก สภาพการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตยังมีส่วนสำคัญในการทำนาย พฤติกรรมของบุคคล เมื่อสถานการณ์ต่างๆ เปลี่ยนไป (McClelland and Winter)(23) การรู้จัก คาดการณ์ในอนาคต จะทำให้บุคคลรู้จักการวางแผนในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตน ต้องการ ดังนั้น การฝึกให้บุคคลรู้จักการคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตจะช่วยบุคคลสามารถพิจารณาว่าตน จะเลือกประโยชน์ที่ได้รับเพียงเล็กน้อยในปัจจุบัน หรือประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าที่จะมีมาในอนาคต และตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตได้

วิธีการฝึกการคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตนั้นอาจจะทำโดยให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผน การในอนาคตของผู้ที่มีการมุ่งอนาคต ให้ฝึกการวางแผนเกี่ยวกับชีวิต ฝึกเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับ ความคาดหวังของตน

Nurmi (18) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นแนวคิดพื้นฐานที่พัฒนามาจากจิตวิทยาการรู้การ คิด (Cognitive Psychology) และทฤษฎีปฏิบัติการ (Action Theory) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 คือ Future-Oriented Motivation, Interests and Goals เป็นขั้นตอนที่บุคคลมีการ ตั้งเป้าหมายของตนโดยอาศัยแรงจูงใจ ค่านิยม และความรู้ที่มีอยู่ เกี่ยวกับการพัฒนาชีวิตในอนาคตที่ ต้องการให้เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 คือ Future-Oriented Planning หลังจากที่บุคคลมีการตั้งเป้าหมายในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นต้องมีกิจกรรมการวางแผนโดยอาศัยความรู้ที่มีในการคาดการณ์ต่อสิ่งที่ต้องการให้เกิดใน อนาคต เพื่อเป็นหนทางนำไปสู่เป้าหมาย โดยมีการตั้งเป้าหมายย่อยๆ ในกิจกรรมที่ทำ หากแผนการ หรือวิธีการที่ตนวางไว้ไม่เหมาะสมกับการบรรลุเป้าหมาย ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงใหม่

ขั้นที่ 3 คือ Evaluation of Future เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ต้องการและแผนการที่ตนปฏิบัติ ว่าประสบความสำเร็จเพียงใด

ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (24) ได้กล่าวว่า วิธีการกระตุ้นลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคล อาจทำได้ดังต่อไปนี้

1. ให้เขียนเรื่องราวของตนที่เกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต โดยอาจกำหนดให้เขียนถึงสภาพชีวิต และการวางแผนการใช้ชีวิตนั้นปลายด้วย
2. ให้ฝึกเขียนนวนิยายชีวิต ซึ่งอาจกำหนดช่วงเวลาไว้ เช่น ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ หรือจากปู่ไปถึงหลาน
3. ฝึกวางแผนงานระยะยาวของการทำงาน หรือการฝึกวางแผนตัวเองบุคคลเพื่อการเตรียมการที่จะใช้บุคคลนั้นในงานใหญ่ที่จะมีมาในอนาคต เป็นต้น
4. ฝึกเล่นหมากรุกเพื่อที่จะเอาชนะชนะ
5. ให้แบบอย่างของการวางแผนระยะยาว หรือวางแผนการดำเนินชีวิตเพื่อบรรลุเป้าประสงค์บางประการในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (7) ได้กล่าวถึงการพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายว่า สถานศึกษาควรพัฒนาจิตลักษณะต่อไปนี้แก่นักเรียน คือ

- 1) การเห็นแก่ส่วนรวมและมีมนุษยธรรมสูง
- 2) ความสามารถควบคุมตัวเองอย่างเต็มที่
- 3) ความเป็นประชาธิปไตย

ซึ่งความสามารถในการควบคุมตนเองนั้น ถ้าเยาวชนได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ก่อนวัยรุ่น โดยผู้ใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจกระทำด้วยตนเองในบางครั้ง และบ่มเพาะตามอายุที่มากขึ้น และผู้ใหญ่ควรทำตนเป็นคู่มือ คู่ปรึกษาของเด็กมากกว่าจะเรียกร้องให้เด็กเชื่อฟังตนแต่ฝ่ายเดียว มาในช่วงวัยรุ่นนี้ต้องมีการผ่อนการควบคุมเยาวชนลงไปอีก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการควบคุมตนเองอย่างเต็มที่ เพราะในช่วงอายุต่อจากนี้ไปเยาวชนเหล่านี้จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีอิสระในตนเองอย่างสมบูรณ์ ถูกควบคุมน้อยลง วัยรุ่นจึงจะมีโอกาสพัฒนาความสามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น และกลายเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพสูงได้ มีการศึกษาพบว่านักเรียนวัยรุ่นชายที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตที่ไม่พัฒนาเต็มที่ จะมีพฤติกรรมซื่อสัตย์ในการเล่นเกมตามลำพังน้อยกว่าผู้ที่ลักษณะนี้พัฒนาเต็มที่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (High school students)

คือ บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 12 ถึง 25 ปี หรือจัดได้ว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่น (Adolescent) ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสำคัญมากที่สุดและต้องปรับตัวอย่างยากลำบากที่สุดระยะหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นระยะก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ จึงมีผู้นิยมเรียกวัยรุ่นนี้ด้วยฉายาต่างๆ เช่น วัยหัวเลี้ยวหัวต่อ วัยรุ่น เป็นต้น ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่สืบทอดมาจากวัยเด็กและเป็นช่วงต่อสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กๆ ที่ได้มีพัฒนาการมาอย่างถูกต้องเหมาะสมตอน จะใช้ชีวิตในวัยรุ่นอย่างมีความสุข สามารถปรับตัวได้ส่วนมากจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีความ “เป็นผู้ใหญ่” ส่วนเด็กวัยรุ่นที่รากฐานของชีวิตเสียมมาแต่วัยเด็กแล้วระยะวัยรุ่นจะต้องเป็นระยะที่เด็กต้องเรียนรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงตัวเองเป็นอย่างมาก ภายใต้การช่วยเหลือเกื้อกูลของผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมวัยที่ดี ไม่งั้นมันแล้วจะกลายเป็นวัยรุ่นเจ้าปัญหาและผู้ใหญ่เจ้าปัญหา (นารา ชีเรนทร และสงครา เชาว์ศิลป์)(25)

พัฒนาการของวัยรุ่น

ในที่นี้ขอกล่าวถึงวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มที่ใช้ในการศึกษาว่าคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอายุอยู่ระหว่าง 15 – 18 ปี ได้ผ่านพ้นช่วงวัยแรกเริ่มหรือ puberty แล้ว ดังนั้นพัฒนาการทางร่างกายซึ่งพัฒนาอย่างสมบูรณ์เท่าผู้ใหญ่แล้วจึงไม่ขอกล่าวถึง สิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในวัยรุ่นอายุช่วงนี้ก็คือความสนใจของวัยรุ่นคือ การศึกษา การช่วยเหลือผู้อื่น กิจกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ปรัชญา อุดมคติ และเพื่อนต่างเพศ (ศรีเรือน แก้วกังวาล)(20) ซึ่งจะนำไปตามการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาและความนึกคิด

งานตามขั้นพัฒนาการของวัยรุ่นของ ฮาวิกเฮิร์ส (Havighurst Development Task)

ฮาวิกเฮิร์ส กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของบุคคลคือ 1. วุฒิภาวะทางกาย 2. ความคาดหวังของสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ 3. ค่านิยมและแรงบันดาลใจของบุคคล กระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันระหว่างระบบทางชีวภาพ วัฒนธรรมและจิตวิทยา เป็นตัวกำหนดพัฒนาการของบุคคล แรงบังคับภายในและภายนอกเหล่านี้จะก่อให้เกิดชุดของงานตามขั้นพัฒนาการในชีวิต ซึ่งในวัยรุ่นนี้ได้กล่าวถึงงานตามขั้นพัฒนาการของวัยรุ่นดังนี้

1. สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันได้ทั้งสองเพศ (Achieving new and more mature relations with age-mates or both sexes)
2. สามารถแสดงบทบาททางสังคมได้เหมาะสมกับเพศของตน (Achieving a masculine or feminine social role)

3. ยอมรับสภาพร่างกายของตนเองและใช้ร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Accepting one's physique and using the body effectively)
4. มีความเป็นอิสระทางอารมณ์โดยไม่ต้องพึ่งพิงพ่อแม่และผู้ใหญ่ (Achieving emotional & independence from parents and other adults)
5. มีการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่อาชีพ (Preparing for career)
6. มีการเตรียมตัวเพื่อการแต่งงานและชีวิตครอบครัว (Preparing for marriage and family life)
7. มีความเข้าใจในเรื่องค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรม (Acquiring a set of values and an ethical system)
8. มีความต้องการที่จะรับผิดชอบต่อสังคม (Desiring and achieving socially responsible behavior)

ทฤษฎีพัฒนาการอื่นๆ

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน วัยรุ่นได้ผ่านพ้นขั้นพัฒนาการทางสังคมมาถึงขั้นที่ 5 คือการค้นพบอัตลักษณ์แห่งตนหรือความสับสนในตนเอง (Identity Versus Role Confusion) ซึ่งจากช่วงที่ธรรมชาติทางเพศเปลี่ยนแปลงไป สภาพจากเด็กธรรมชาติกลายเป็นวัยรุ่นที่ต้องพยายามค้นหาอัตลักษณ์แห่งตน ซึ่งวัยรุ่นจำเป็นต้องบูรณาการประสบการณ์ประสมประสานประสบการณ์ในช่วงที่ผ่านมา และอิริคสันเชื่อว่าเป็นช่วงของความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และสำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต การประสบความล้มเหลวในการแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้นเป็นจุดด่างที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง และตามทฤษฎีพัฒนาการความคิดของเพียเจท์ วัยรุ่นอายุ 15 ปีขึ้นไปอยู่ในขั้นพัฒนาการทางความคิดถึงขีดสุดเทียบเท่าผู้ใหญ่แล้ว คือ อยู่ในขั้นใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal Operational) วัยรุ่นจะสามารถเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์และเป็นนามธรรมได้ รวมทั้งสามารถคิดรวบยอด คิดเชิงวิเคราะห์ และตัดสินใจได้เพียงแต่ขาดประสบการณ์ จากที่กล่าวไว้ถึงความสนใจของวัยรุ่นคือการศึกษ ซึ่งรวมถึงอาชีพในอนาคต วัยรุ่นจะค้นหาความเป็นตัวเองและมีความคิดถึงอนาคตว่าตนอยากมีอาชีพเช่นไร ส่งผลให้ต้องรู้จักการวางแผนในปัจจุบัน ซึ่งจากการขาดประสบการณ์ชีวิต ทำให้การตัดสินใจหรือการวางแผนอนาคตของวัยรุ่นยังคงทำให้เกิดความสับสน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และเพื่อนในวัยเดียวกันจะเป็นผู้คอยชี้แนะและให้คำปรึกษาที่ดีแก่วัยรุ่นได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น

1. ปัจจัยในตัววัยรุ่น เช่น อายุที่มากขึ้น หมายถึงการมีประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น จะช่วยให้วัยรุ่นมีความคิดและการตัดสินใจ รวมทั้งการวางแผนที่ดีขึ้น ระดับความรู้ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ วัยรุ่นที่

อยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงกว่าย่อมมีความรู้ต่างๆ มากกว่า เพศที่ต่างกันบอกถึงความสนใจที่แตกต่างกัน การวางแผนการศึกษาและอาชีพย่อมต่างกันในวัยรุ่นหญิงและชาย

2. ปัจจัยทางครอบครัว เช่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สถานภาพครอบครัว ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าหรือมีพ่อหรือแม่เลี้ยงดูเพียงคนเดียว ครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยาย และที่สำคัญที่สุดคือการทำหน้าที่ตามบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะบิดามารดาในเรื่องของการใช้เวลาอย่างพอเหมาะในการดูแลอบรมบุตร หรือตัวบุตรที่ทำหน้าที่ของความเป็นลูกเหมาะสมหรือไม่

3. ปัจจัยทางสังคมสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น โรงเรียน ครูอาจารย์ กลุ่มเพื่อนซึ่งจัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นจะให้ความสนใจและความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนค่อนข้างมาก และมักถูกชักจูงโดยเพื่อนได้ง่าย ฐานะทางเศรษฐกิจของวัยรุ่นเป็นตัวผลักดันตัวหนึ่งในเรื่องการวางแผนเรื่องอาชีพเช่นกัน

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน

ความหมาย

ความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal Locus of control) หมายถึง ความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ว่าเป็นผลของการกระทำของตนเอง และตนเองสามารถควบคุมได้ ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีลักษณะกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อม อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำหรับพฤติกรรมในอนาคต หรือผลสัมฤทธิ์จากความพยายามของตน

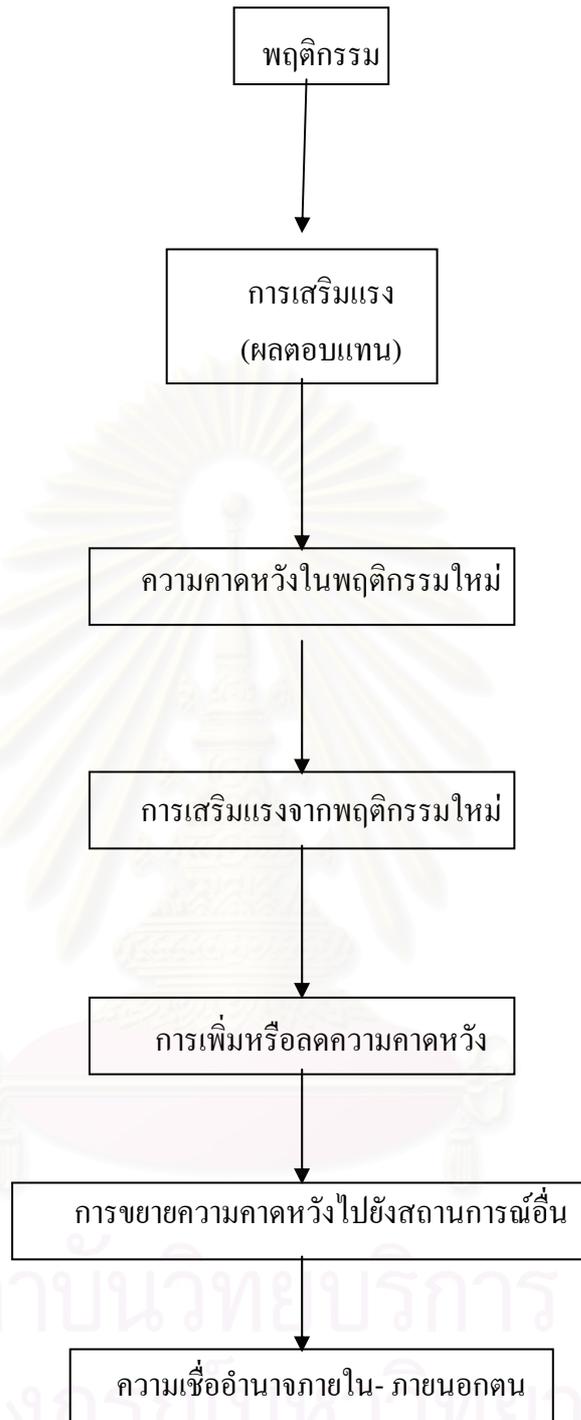
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (External Locus of control) หมายถึง ความนึกคิดของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะด้านดีหรือด้านร้ายนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของอำนาจภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ เช่น บุคคลอื่น โชคชะตา เกราะหักกรรม หรือการคลั่งบันดาลของอำนาจเหนือธรรมชาติ ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเฉื่อยชา ไม่มีความกระตือรือร้น และมักไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต (Rotter)(26)

Rotter ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม โดยเชื่อว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปนั้นเนื่องจากความคิด ประสบการณ์ สภาวะแวดล้อม และความเชื่อของบุคคลซึ่งแตกต่างกันออกไป ความเชื่อนี้เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตน ซึ่งเขาอธิบายว่าเป็นลักษณะที่เมื่อบุคคลได้รับผลตอบแทนจากการกระทำพฤติกรรมอันหนึ่งอันใดแล้วทำให้บุคคลเกิดความคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันอีกจากการกระทำพฤติกรรมใหม่ในสถานการณ์ที่คล้ายกัน และถ้าเหตุการณ์นั้นเป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้ก็จะทำให้ความคาดหวังของบุคคลเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในทางตรงกันข้าม หากผลตอบแทนที่บุคคลได้รับไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็จะทำให้ความคาดหวังของบุคคลลดลง การเพิ่มขึ้นหรือ

ลดลงของความคาดหวังนี้จะก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมอย่างหนึ่งก่อนแล้งจึงขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่นๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคลนั้น ถ้าการกระทำพฤติกรรมของบุคคลได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวังหรือได้รับการเสริมแรงบ่อยๆ จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากความสามารถหรือจากการกระทำของตน ความเชื่อเช่นนี้เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal locus of control) ในทางตรงข้าม หากพฤติกรรมไม่ได้รับการเสริมแรง จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าสิ่งที่ตนได้รับนั้นไม่ได้เป็นผลจากการกระทำของตน แต่เป็นเพราะโชคเคราะห์ ความบังเอิญ ความเชื่อเช่นนี้เรียกว่า ความเชื่ออำนาจนอกตน (External locus of control) ความเชื่อหรือการรับรู้ดังกล่าวนี้จะย้อนกลับไปสู่ความคาดหวังในผลตอบแทนพฤติกรรมอันใหม่อีก ดังแผนภูมิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : Rotter (อ้างใน อัมพร วงศ์ใหญ่)(16)

ลำดับขั้นพัฒนาการของความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกตน

Lawrence and Winschel (อ้างใน สุวิมล จอดพิมาย)(27) ได้แบ่งขั้นตอนของพัฒนาการของความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกตน เริ่มตั้งแต่เด็กเล็กออกเป็น 5 ลำดับขั้น ดังนี้

ลำดับขั้นที่ 1 : บุคคลจะเชื่อว่าเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตของตน โดยเฉพาะในเหตุการณ์ที่เป็นความล้มเหลว เป็นผลสืบเนื่องมาจากอำนาจภายนอกที่เขาไม่สามารถควบคุมได้

ลำดับขั้นที่ 2 : บุคคลเริ่มเกิดความเชื่ออำนาจภายในด้านการประสบความสำเร็จในขณะที่ความเชื่ออำนาจภายนอกด้านความล้มเหลวเริ่มจางหายไป

ลำดับขั้นที่ 3 : บุคคลที่บรรลุวุฒิภาวะ (Maturity) จะมีความเชื่ออำนาจภายในอย่างแท้จริง แม้ว่าจะยังเป็นความเชื่ออำนาจภายในด้านประสบความสำเร็จอยู่ก็ตาม

ลำดับขั้นที่ 4 : พัฒนาการในขั้นที่ 3 เริ่มคงตัว ในขณะที่การตระหนักรู้ถึงภาวะรับผิดชอบและความรู้สึกกลัวที่จะเผชิญหน้ากับความยากลำบากของบุคคลได้ส่งผลให้เขาเกิดความเชื่ออำนาจภายในในด้านการประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้น

ลำดับขั้นที่ 5 : เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความเชื่ออำนาจภายในตนโดยแท้จริง คือ บุคคลจะแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบต่อผลของการกระทำทั้งที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลวในปริมาณที่เท่าๆ กัน

สามารถอธิบายได้ดังตาราง

ลำดับขั้นพัฒนาการของความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกตน	1	2	3	4	5
ด้านการประสบความสำเร็จ	<i>E</i>	<i>I</i>	<i>I</i>	<i>I</i>	<i>I</i>
ด้านการประสบความสำเร็จล้มเหลว	<i>E</i>	<i>E</i>	<i>E</i>	<i>I</i>	<i>I</i>

E แทน External Locus of control ความเชื่ออำนาจภายนอกตน

I แทน Internal Locus of control ความเชื่ออำนาจภายในตน

จาก : “Exceptional Children” by EA. Lawrence and J.F. Winschel อ้างใน

สุวิมล จอดพิมาย)(27)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน- ภายนอกตน

1. อายุ

ความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกตนเป็นสิ่งที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่จะเริ่มพัฒนาขึ้นตั้งแต่บุคคลอยู่ในวัยเด็ก และมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ตามวัยที่เจริญเติบโตของเด็ก เด็กก่อนวัยเรียนจะรับรู้ว่าคุณค่าและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างมาก เนื่องจากเด็กยังต้องพึ่งพิงผู้อื่นอยู่ เมื่อเด็กโตขึ้น วุฒิภาวะมากขึ้น ควบคุมตนเองได้ดี เรียนรู้ที่จะจัดการกับตนเอง มีการพัฒนาทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเริ่มทำตนให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น โดยเปลี่ยนจากผู้รับความช่วยเหลือ มาเป็นผู้ริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง การที่เด็กมีการรับรู้ว่าคุณค่าที่เกิดขึ้นมาจากตนเอง จะสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของเด็กในด้านความเชื่ออำนาจภายในตน

2. ประสบการณ์การเลี้ยงดู

การเลี้ยงดูของบิดามารดา มีผลในด้านการปลูกฝังความคิด ความเชื่อ และค่านิยมต่างๆ โดยเด็กจะซึมซับประสบการณ์เหล่านี้โดยไม่รู้ตัว บิดามารดา ก็จะอบรมเลี้ยงดูเด็กไปตามพื้นฐานความเชื่อของตน ดังนั้น หากบิดามารดา เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจภายในตน ก็จะอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีความเชื่ออำนาจภายในตน แต่หากบิดามารดาเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ก็จะอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีความเชื่ออำนาจภายนอกตนเช่นกัน

3. สภาพแวดล้อมทางด้านบุคคลและสังคมต่างๆ

เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อของคนในชุมชน และแนวทางปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา จนกลายเป็นวิถีชีวิต แนวทางปฏิบัติเหล่านี้จะถูกปลูกฝังให้อยู่ในระบบความเชื่อของบุคคล Lefcourt (28) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านและสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านที่อุดมไปด้วยบรรยากาศของการกระตุ้นให้เด็กได้พบกับสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และการตั้งมาตรฐานความสำเร็จให้พอเหมาะ ตลอดจนการเสริมแรงให้เด็กมีความมานะพยายามมากขึ้น จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของเขา กับผลการกระทำที่เกิดขึ้น ทำให้เด็กมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากขึ้น ส่วนในทางตรงข้าม เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่จำกัดโอกาส ไม่ได้รับการศึกษา ชนกลุ่มน้อย หรือบุคคลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เมื่อเผชิญปัญหาที่ต้องพบกับความยากลำบากในการจะแก้ไข มีความรู้สึกว่าคุณค่าหรือค้อยคุณค่า จะทำให้บุคคลขาดโอกาสที่จะมีประสบการณ์กับการได้รับการเสริมแรง อันเป็นผลมาจากความพยายามกระทำของเขา ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเกิดแนวโน้มของการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายนอกตน

โดยสรุปแล้ว ถ้าบุคคลรับรู้หรือเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะดีหรือร้ายที่เกิดกับตน นั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตน ตนเองสามารถควบคุมได้ จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ส่วนบุคคลที่รับรู้หรือเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นล้วนแล้วแต่เป็นเพราะการกระทำของคนอื่น ความบังเอิญ หรือโชคชะตา บุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Related Literatures)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (7) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทยโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียน โรงเรียนรัฐบาลและนิติตทั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, มัธยมศึกษาปีที่ 1, มัธยมศึกษาปีที่ 3, มัธยมศึกษาปีที่ 5, และนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน พบว่า

1. ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงจะมีการมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย ผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงที่สุด ส่วนผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุด และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิตมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

3. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พรทิพย์ เจนจรรย์านนท์ (29) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 970 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพศ บุคลิกภาพ และระดับการศึกษาของบิดาตามลำดับ

Nurmi (18) ได้ศึกษาถึงความคาดหวังและความกลัวในชีวิตอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 148 คนที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นจากระดับชั้นทางสังคมสูงมีโครงการในอนาคตเกี่ยวกับอาชีพกว้างไกลกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นจากระดับชั้นทางสังคมต่ำกว่า

Teahan (อ้างใน เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ)(6) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต การมองโลกในแง่ดีและการมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาของสหรัฐอเมริกา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการสูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย

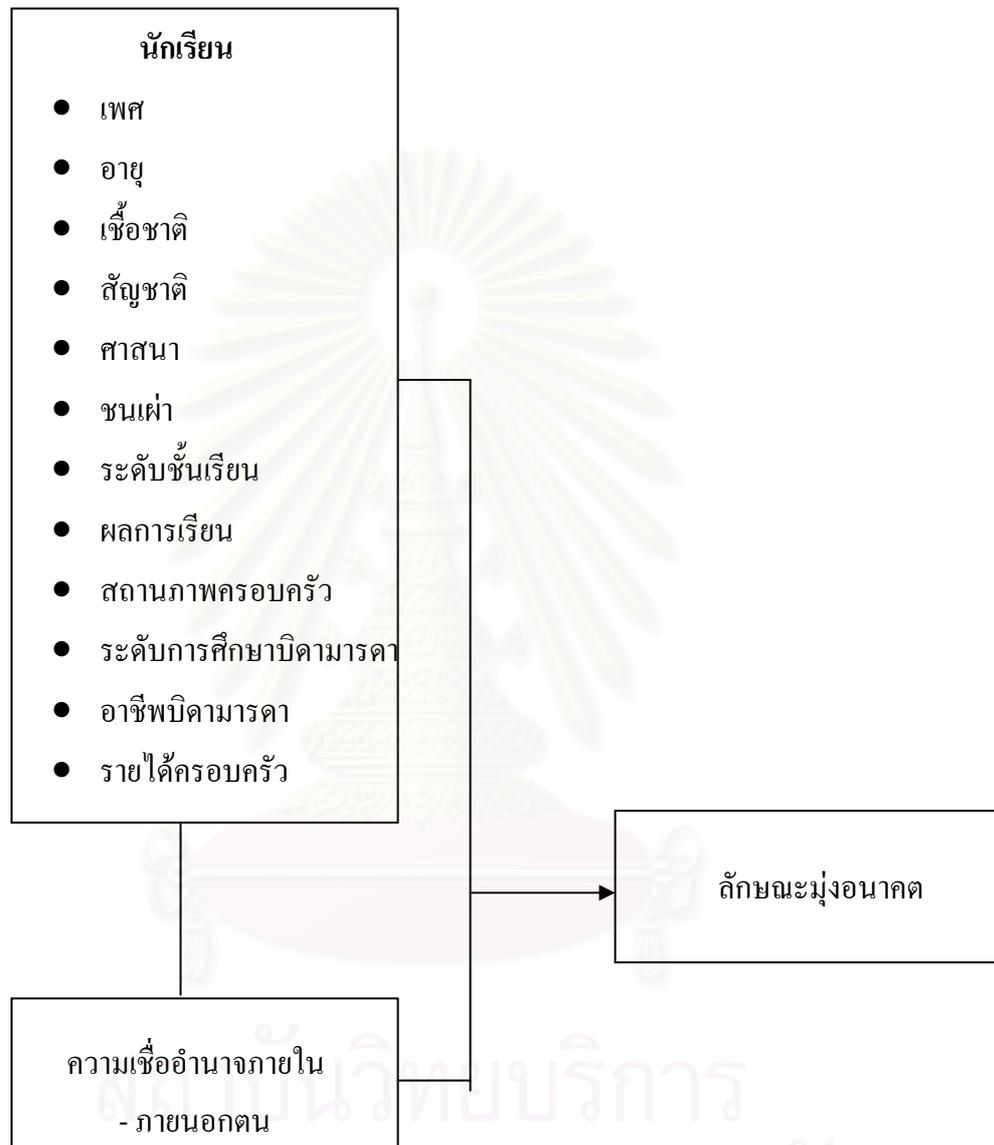
Szilvia Jambori (17) ศึกษาถึงปัจจัยทางด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต ทักษะคิดในเรื่องการแข่งขันและการมุ่งความสำเร็จในวัยรุ่น พบว่าการได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนในด้านบวกอย่างสม่ำเสมอช่วยเพิ่มความมุ่งความสำเร็จ มีลักษณะมุ่งอนาคตทางบวกและไม่กลัวต่ออนาคต

Wolk (อ้างใน ปองสุข ศรีชัย)(30) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กผิวดำและผิวขาว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผิวดำและผิวขาวกลุ่มละ 25 คน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ อายุระหว่าง 12 ปี 1 เดือน ถึง 14 ปี 1 เดือน มีบิดาหรือผู้ปกครองอยู่ในบ้าน และมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 85-115 พบว่า เด็กผิวดำมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อยกว่าและมองอนาคตในระยะสั้นกว่าเด็กผิวขาว อีกทั้งเด็กผิวดำมีวิธีการเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคตน้อยกว่า รวมทั้งมีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว

Zena R.Mello (31) ศึกษาเรื่องลักษณะมุ่งอนาคตเป็นปัจจัยปกป้องในวัยรุ่นเชื้อชาติแอฟริกัน-อเมริกัน พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัววัดความสามารถในการปรับตัวต่อความล้มเหลวและทำนายความสำเร็จด้านการเรียน

จากงานวิจัยข้างต้น ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต เช่น เพศ บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับการศึกษาของบิดามารดา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ฯลฯ ในกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตสามารถที่จะเป็นปัจจัยปกป้องซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งป้องกันการเกิดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional descriptive design) เพื่อศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ลักษณะของประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample selection)

ประชากรเป้าหมาย (Target population)

คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2547 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria) คือ ประชากรที่จะศึกษาต้องกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน เขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ประชากรตัวอย่าง (Sample population)

คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน จาก 5 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายได้ (Simple random sampling) จำนวน 394 คน

ขนาดตัวอย่าง (Sample size)

คำนวณจากสูตรของ Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร = 3,371 คน

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง = 0.05

แทนค่าในสูตรจะได้

$$n = \frac{3,371}{1 + 3,371 (0.05)^2}$$

$$n = 358$$

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีทั้งหมด 5 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาทั้งหมดเพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เพียงพอต่อการทำวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวมทั้งสิ้น 3,371 คน จาก

1. ร.ร.สตรีศรีน่าน	จำนวน 1,279 คน
2. ร.ร.ศรีสวัสดิ์วิทยาคาร	จำนวน 1,083 คน
3. ร.ร.น่านประชาอุทิศ	จำนวน 157 คน
4. ร.ร.บ่อสวกวิทยาคาร	จำนวน 126 คน
5. ร.ร.นันทบุรีวิทยา พระปรีดิธรรม	จำนวน 726 คน

2. ค้นหาจำนวนนักเรียนโดยแยกเป็นชั้นเรียน ม.4 – ม.6 จากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ 358 คน

$$\text{จำนวนนักเรียนชั้นม.4, ม.5 และม.6} = \frac{358}{3}$$

จะได้จำนวนนักเรียน 120 คน ต่อ 1 ชั้นเรียน

3. ทำการคัดเลือกนักเรียนที่เป็นตัวแทนแต่ละระดับชั้นเรียนของทั้ง 5 โรงเรียนรวมกันด้วยวิธีการ
 สุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากห้องเรียนให้ได้เท่ากับจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ
- 3.1 จำนวนห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 27 ห้องเรียน สุ่มหยิบ 3 ห้องเรียน ได้จาก
 โรงเรียนสตรีศรีน่านจำนวน 1 ห้องเรียน โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคารจำนวน 1 ห้องเรียน และ
 โรงเรียนนันทบุรีวิทยา พระปริยัติธรรมจำนวน 1 ห้องเรียน รวม 135 คน
- 3.2 จำนวนห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 25 ห้องเรียน สุ่มหยิบ 3 ห้องเรียน ได้จาก
 โรงเรียนสตรีศรีน่านจำนวน 1 ห้องเรียน โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคารจำนวน 2 ห้อง และโรงเรียน
 นันทบุรีวิทยา พระปริยัติธรรมจำนวน 1 ห้องเรียน รวม 139 คน
- 3.2 จำนวนห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 27 ห้องเรียน สุ่มหยิบ 3 ห้องเรียน ได้จาก
 โรงเรียนสตรีศรีน่านจำนวน 2 ห้องเรียน โรงเรียนบ่อสวกวิทยาคารจำนวน 1 ห้อง และโรงเรียน
 น่านประชาอุทิศจำนวน 1 ห้องเรียน รวม 120 คน
 รวมจำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มทั้งหมด 394 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

สอบถามเรื่องข้อมูลด้านลักษณะประชากรและลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของวัยรุ่น ในเรื่อง
 เพศ อายุ ศาสนา เชื้อชาติ ชนเผ่า ระดับการศึกษา ผลการเรียน สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา
 ของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว

2. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation)

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตของสุพิชชา กลิ่นบุหงา ซึ่งพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการรอคอยเพื่อผล
 ที่ดีกว่าในอนาคต (Delay of Gratification) ของ Mischel (1974) และจากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับ
 ลักษณะมุ่งอนาคตและนำมาสร้างข้อคำถามวัดลักษณะมุ่งอนาคต โดยเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
 ข้อคำถาม 46 ข้อ โดยในแต่ละข้อคำถามจะมีรายละเอียดแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการคาดการณ์ไกล ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความสามารถในการโยน
 ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลเข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นว่าในสถานการณ์หนึ่งๆ หรือ
 พฤติกรรมหนึ่งๆ จะส่งผลอย่างไรบ้าง จึงสามารถที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่าง
 ถูกต้องสมเหตุสมผล จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 10, 11, 13, 14, 21, 25, 35 และ 39

2. ด้านการควบคุมตนเองเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต ประกอบด้วยข้อความที่แสดงการละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะเริ่มกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนและเสียสละแสดงถึงการหักห้ามใจตนเองต่อความอยากได้ที่ไม่สมควรในปัจจุบัน เพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 4, 5, 7, 17, 20, 23, 30, 31, 33, 34, 37, 40 และ 44

3.. ด้านการวางแผน ประกอบด้วยข้อความที่แสดงการใช้ความคิดคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มาประกอบการตัดสินใจ โดยการกำหนดเป็นแผน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 3, 6, 8, 16, 18, 22, 32, 38, 41 และ 43

4. ด้านการตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงความสามารถค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหา มีการพิจารณาแนวทางแก้ปัญหา และเลือกทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ข้อ 2, 9, 12, 15, 19, 24, 26, 27, 28, 29, 36, 42, 45, และ 46

การให้คะแนนให้เป็นรายข้อ โดยมีช่วงคะแนน 1-5 ซึ่งข้อคำถามเป็นมาตรประมาณค่าแบบ Likert Scale มีคะแนนแต่ละข้อดังต่อไปนี้

จริงมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบมากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

จริงมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบมาก ให้คะแนน 4 คะแนน

จริงปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับผู้ตอบน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับผู้ตอบเลย ให้คะแนน 1 คะแนน

ยกเว้นข้อความที่มีความหมายทางลบนั้นคือข้อ 11, 14, 18, 19, 20, 23, 24, 27, 29, 31, 34, 35, 37, 39, 41, 43, 44, 45 การให้คะแนนคือ

จริงมากที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

จริงมาก ให้คะแนน 2 คะแนน

จริงปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

จริงน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน

ไม่จริงเลย ให้คะแนน 5 คะแนน

แปลผลโดยนำคะแนนรายข้อมารวมกัน วิเคราะห์ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเรียงลำดับเปอร์เซ็นต์ไทล์

คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา แสดงว่าเป็นกลุ่มที่มีการตระหนักในอนาคตต่ำ

คะแนนอยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 – 75 แสดงว่าเป็นกลุ่มที่มีการตระหนักในอนาคตปานกลาง

คะแนนอยู่สูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป แสดงว่าเป็นกลุ่มที่มีการตระหนักในอนาคตสูง

ความแม่นยำและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ความแม่นยำของข้อคำถาม (Content Validity) ตรวจสอบโดยคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาจิตวิทยาให้การปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน อำนาจจำแนกรายข้อ วิเคราะห์ด้วย T-test โดยนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 100 คน โดยใช้เทคนิค 25% สูง 25%ต่ำ โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ค่า t มากกว่า 1.75 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งได้ค่าระหว่าง 1.98-7.87 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท่ากับ 0.25 – 0.70 ค่าความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หากความสอดคล้องของผลการวัดพฤติกรรมการมุ่งอนาคตกับสภาพที่เป็นจริง โดยวัดกับนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นต่างกันคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัตถสารเกษตรวิทยาการ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 50 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหัตถสารเกษตรวิทยาการ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 50 คน โดยยึดหลักว่าลักษณะมุ่งอนาคตจะเพิ่มขึ้นตามอายุ ตามรายงานการวิจัยของมิเชล (Mischel, 1958) พบว่ามีความตรงสภาพสูง ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัด (Reliability) ด้วยสูตรของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .93 ความเที่ยงด้านคาดการณ์ไกลเท่ากับ .57 ความเที่ยงด้านการควบคุมตนเองเท่ากับ .84 ความเที่ยงด้านการวางแผนเท่ากับ .73 และความเที่ยงด้านการตัดสินใจเท่ากับ .80 และได้ทำการหาความเที่ยงโดยการวัดซ้ำ (Test-retest Reliability) ได้ค่าเท่ากับ 0.81

3. แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกตน (Internal-External control scale)

หรือ I-E Scale ที่ Liverant, Rotter and Crowne ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นในปี 1966 ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดย ทศนา โจมที (2518) ลักษณะมาตรวัดประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 29 ข้อ โดยใช้วัดความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกตน 23 ข้อ ส่วนอีก 6 ข้อเป็นข้อคำถามที่ผู้สร้างเพิ่มเติมลงไปเพื่อให้เกิดความคลุมเครือ และไม่ให้ผู้รับการทดสอบทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการทดสอบ ข้อทดสอบจะมี 2 ตัวเลือก คือ ก และ ข ข้อความหนึ่งแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน และอีกข้อความหนึ่งแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายนอกตน ข้อใดที่ผู้ตอบเลือกแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะได้ 1 คะแนน ส่วนหากเลือกข้อความแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน จะได้ 0 คะแนน และคะแนนที่ได้รับคิดจากข้อคำถามเพียง 23 ข้อเท่านั้น โดยมีการให้คะแนน 1 คะแนนในแต่ละข้อดังนี้

ข้อ 2 ก, ข้อ 3 ข, ข้อ 4 ข, ข้อ 5 ข, ข้อ 6 ก, ข้อ 7 ก, ข้อ 9 ก, ข้อ 10 ข, ข้อ 11 ข, ข้อ 12 ข, ข้อ 13 ข, ข้อ 15 ข, ข้อ 16 ก, ข้อ 17 ก, ข้อ 18 ก, ข้อ 20 ก, ข้อ 21 ก, ข้อ 22 ข, ข้อ 23 ก, ข้อ 25 ก, ข้อ 26 ข, ข้อ 28 ข, ข้อ 29 ก โดยที่ข้อ 1, 8, 14, 19, 24, 27 คือข้อที่ไม่คิดคะแนน

คะแนนมากกว่าเท่ากับ 11 คะแนน จัดว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน
คะแนนต่ำกว่า 11 คะแนน จัดว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในคน

ความแม่นยำและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Liverant, Rotter and Crowne 1966 (อ้างถึงใน สุวิมล จอดพิมาย, 2537)¹⁴ ได้ร่วมกันสร้างแบบวัดนี้ขึ้นและทำการปรับปรุงหลายครั้งจากข้อคำถาม 60 ข้อจนเหลือข้อคำถาม 29 ข้อ และได้นำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างมากมาย ทั้งนักเรียนประถม มัธยมศึกษาและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวนตั้งแต่ 100 ราย 400 ราย และ 1000 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือระหว่าง .55 - .78 นอกจากนั้นยังหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยการทดสอบซ้ำ (test – retest) เว้นระยะ 1 เดือน หาค่าความเชื่อมั่นในตัวอย่างกลุ่มที่ 1 เท่ากับ .72 และตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เท่ากับ .78 เว้นระยะ 2 เดือน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .55 ส่วนการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ทำการทดสอบในคนไทย ทศนา โฉมทิ (2518 อ้างในอัญญารัตน์ จิรรุ่งสฤงคาร, 2526) ได้นำมาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสิงหราชพิทยาคมทั้งหญิงและชายจำนวน 90 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .71 อัจฉรา พุ่มดวง (2527 อ้างในอัญญารัตน์ จิรรุ่งสฤงคาร, 2526) ได้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับผู้ป่วยมะเร็งที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่น .61 และอัญญารัตน์ จิรรุ่งสฤงคาร (2526) ได้นำแบบทดสอบไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 203 คน รวม 2 ครั้ง ห่างกัน 2 สัปดาห์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ระหว่าง .52-.65 และ สุวิมล จอดพิมาย ได้นำแบบทดสอบไปใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน จำนวน 40 รายและหาค่าความเชื่อมั่น โดยสูตร Kuder-Richardson ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .68

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ในการทำวิจัย ถึงโรงเรียนที่จะเข้าไปทำการเก็บข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียน โดยนำหนังสือขอความร่วมมือจากภาควิชาไปยังโรงเรียนที่ต้องการเข้าเก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาตด้วยตนเอง
3. ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาของห้องเรียนที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาตและช่วงเวลาที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. นำเอกสารใบยินยอมการเข้าร่วมวิจัยรวมทั้งรายละเอียดการทำวิจัยให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองรวมทั้งตัวนักเรียนเซ็นยินยอมตามความสมัครใจ และนัดวันเวลาในการทำการทดสอบโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำเครื่องมือวิจัยไปทำการทดสอบด้วยตัวเอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการทดสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ สิทธิที่นักเรียนได้รับและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากนักเรียนด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บันทึกข้อมูลด้วยตนเอง
6. ในการทดสอบจะใช้เวลา 50 นาที หรือ 1 คาบเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดูแลการทำการทดสอบของนักเรียนด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนทำการตอบแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยเป็นผู้เดินเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ เมื่อพบว่าบางส่วนนักเรียนลืมตอบ หรือขาดหายไป ผู้วิจัยจะซักถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์
7. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำมาลงรหัส และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) for Windows Version 11.5 โดยวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง วิเคราะห์ความถี่ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่
 - T-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรเพศ เชื้อชาติ และสัญชาติกับคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต
 - One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรด้าน ศาสนา ชนเผ่า ระดับชั้นเรียน ผลการเรียน สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาบิดามารดา อาชีพบิดามารดา และรายได้ครอบครัว กับคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต
 - Multiple Regression Analysis โดยวิธี Enter เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายลักษณะมุ่งอนาคต
 - Pearson correlation เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรอายุและหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ซึ่งการนำเสนอผลการวิจัยจะแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบคำบรรยาย ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่อ
อำนาจภายใน-ภายนอกคน และตัวแปรด้านประชากรศาสตร์
- ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรด้านต่างๆ กับคะแนนลักษณะมุ่ง
อนาคต
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายลักษณะมุ่งอนาคต
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรอายุ และความสัมพันธ์
ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ความ
เชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และตัวแปรด้านประชากรศาสตร์**

**ตาราง 1.1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของตัวแปรด้าน
ประชากรศาสตร์**

ตัวแปร	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	137	34.8
หญิง	257	65.2
<u>อายุ</u>		
15 ปี	29	7.4
16 ปี	117	29.7
17 ปี	155	39.3
18 ปี	81	20.6
19 ปี	9	2.3
20 ปี	3	0.8
<u>เชื้อชาติ</u>		
ไทย	391	99.2
ม้ง	3	0.8

ตาราง 1.1. (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ
<u>สัญชาติ</u>		
ไทย	393	99.7
ไม่มีสัญชาติ	1	0.3
<u>ศาสนา</u>		
พุทธ	377	95.6
คริสต์	14	3.6
อิสลาม	1	0.3
นับถือผี	2	0.5
<u>ชนเผ่า</u>		
ไม่มีชนเผ่า	357	90.6
เผ่าม้ง	15	3.8
เผ่าเมี่ยน	7	1.8
เผ่าลื้อ	3	0.8
เผ่าขมุ	2	0.5
เผ่าถิ่น	8	2.0
เผ่าพื้นราบ	2	0.5
<u>ระดับชั้นเรียน</u>		
ม.4	135	34.3
ม.5	139	35.3
ม.6	120	30.5

ตาราง 1.1. (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ
<u>ผลการเรียน</u>		
1.00 - 1.50	4	1.0
1.51 - 2.00	14	3.6
2.01 - 2.50	83	21.1
2.51 - 3.00	133	33.8
3.01 - 3.50	105	26.6
3.51 - 4.00	55	14.0
	$\bar{X} = 2.93$	S.D. = 0.53
<u>สถานภาพครอบครัว</u>		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	326	82.7
บิดามารดาหย่าร้าง	35	8.9
บิดามารดาแยกกันอยู่ชั่วคราว	6	1.5
บิดาหรือ/และมารดาเสียชีวิต	27	6.9
<u>รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)</u>		
< 5,000	211	56.4
5,000 - 10,000	59	15.8
10,001 - 15,000	30	8.0
15,001 - 20,000	19	5.1
> 20,000	55	14.7
รวม	374	100
	$X = 10,628.51$	S.D. = 13,103.16

จากตาราง 1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน จำนวน 394 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 257 คน คิดเป็นร้อยละ 65.2 และเป็นเพศ ชายจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8

ด้านอายุ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีอายุเท่ากับ 17 ปี ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมา มีอายุเท่ากับ 16 ปี เป็นจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7

ด้านเชื้อชาติ สัญชาติและศาสนา พบว่ามีนักเรียนส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทยและสัญชาติไทย โดยมีจำนวนเท่ากับ 391 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 และ 393 คน คิดเป็นร้อยละ 99.7 ตามลำดับ ส่วนด้านศาสนานักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เป็นจำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 95.6 รองลงมา เป็นศาสนาคริสต์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ด้านชนเผ่า พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นคนไทยไม่มีชนเผ่า เป็นจำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 โดยนักเรียนที่มีชนเผ่าจะเป็นชาวเขาเผ่าม้งมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และจากจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัยจากทั้งหมด 394 คน โดยแบ่งตามระดับชั้นเรียน นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และนักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 เมื่อวิเคราะห์ด้านผลการเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนเป็นเกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51-3.00 ซึ่งมีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมามีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.01-3.50 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6

ด้านสถานภาพครอบครัวและรายได้ของครอบครัว พบว่าสถานภาพครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน เป็นจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 82.7 รองลงมามีบิดามารดาหย่าร้างกัน เป็นจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 374 คนจาก 394 คน ระบุรายได้โดยประมาณของครอบครัว โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมามีรายได้ครอบครัวระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท เป็นจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 1.2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของตัวแปรด้านอาชีพและระดับการศึกษาของบิดามารดา

ตัวแปร	บิดา		มารดา	
	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ
<u>ระดับการศึกษา</u>				
ประถมศึกษา	200	50.8	209	53.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	41	10.4	36	9.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46	11.7	35	8.9
ปวช.	8	2.0	13	3.3
ปวส./อนุปริญญา	18	4.6	11	2.8
ปริญญาตรี	50	12.7	60	15.2
ปริญญาโท	9	2.3	2	0.5
ไม่ได้ศึกษา	17	4.3	27	6.9
ไม่ทราบ	5	1.3	1	0.3
<u>อาชีพ</u>				
ทำงานในสำนักงาน	100	25.4	61	15.5
ธุรกิจส่วนตัว	55	14.0	69	17.5
กลุ่มใช้แรงงาน	196	49.8	219	55.6
ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือไม่ทราบอาชีพ	43	10.8	45	11.4

**หมายเหตุ ทำงานในสำนักงาน หมายถึง รับราชการและพนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว หมายถึง มีธุรกิจส่วนตัวและร้านค้า/ค้าขาย

กลุ่มใช้แรงงาน หมายถึง รับจ้างทั่วไปและเกษตรกร

จากตาราง 1.2 ด้านระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีบิดาและมารดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นจำนวน 200 และ 209 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และ 53.0 ตามลำดับ รองลงมานักเรียนมีบิดาและมารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นจำนวน 50 และ

60 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 และ 15.2 ตามลำดับ และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีบิดาและมารดาประกอบอาชีพในกลุ่มใช้แรงงาน ซึ่งเป็นจำนวน 196 และ 219 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 และ 55.6 ตามลำดับ รองลงมามีนักเรียนมีบิดาและมารดาประกอบอาชีพทำงานในสำนักงาน เป็นจำนวน 100 และ 61 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 และ 15.5 ตามลำดับ

ตาราง 1.3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของลักษณะมุ่งอนาคต

ตัวแปร	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ
ลักษณะมุ่งอนาคต		
ลักษณะมุ่งอนาคตสูง ($P_{75}, > 184$ คะแนน)	49	12.4
ลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง ($P_{25}-P_{75}, 92 - 184$ คะแนน)	345	87.6
ลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ ($P_{25}, < 92$ คะแนน)	-	-
	$\bar{X} = 162.80$	S.D. = 19.08
ลักษณะมุ่งอนาคตแบ่งตามรายด้าน		
ด้านการคาดการณ์ไกล (45 คะแนน)	$\bar{X} = 31.27$	S.D. = 3.86
ด้านการควบคุมตนเอง เพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต (65 คะแนน)	$\bar{X} = 42.61$	S.D. = 6.68
ด้านการวางแผน (50 คะแนน)	$\bar{X} = 38.22$	S.D. = 5.36
ด้านการตัดสินใจ (70 คะแนน)	$\bar{X} = 50.45$	S.D. = 6.36

จากตารางที่ 1.3 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต อำเภอเมือง จังหวัดน่าน จำนวนทั้งสิ้น 394 คน ส่วนใหญ่มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 – 75

คะแนนระหว่าง 92 ถึง 184) จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 87.6 และมีนักเรียนจำนวน 49 คนมีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับสูง (สูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 คะแนนมากกว่า 184) คิดเป็นร้อยละ 12.4 และไม่มีนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตระดับต่ำ โดยนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.08 และเมื่อวิเคราะห์ลักษณะมุ่งอนาคตตามรายด้าน พบว่านักเรียนความสามารถด้านการคาดการณ์ไกล ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.86 มีความสามารถด้านการควบคุมตนเองเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.68 มีความสามารถด้านการวางแผน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.36 และมีความสามารถด้านการตัดสินใจ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.36 สรุปได้ว่านักเรียนมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตตามรายด้านมากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จัดได้ว่ามีความสามารถในด้านต่างๆ ในทางบวก

ตารางที่ 1.4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคน

ตัวแปร	จำนวนนักเรียน (394)	ร้อยละ
ความเชื่ออำนาจภายในตน (น้อยกว่า 11 คะแนน)	291	73.86
ความเชื่ออำนาจภายนอกคน (มากกว่าเท่ากับ 11 คะแนน)	103	26.14
	$\bar{X} = 8.69$	S.D. = 2.98

จากตารางที่ 1.4 พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนเท่ากับ 8.69 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.98 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 73.86 และมีนักเรียนจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.14 ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน

**ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรด้านประชากรศาสตร์กับคะแนนลักษณะมุ่ง
อนาคต**

ตาราง 2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรเพศ

เพศ	จำนวนนักเรียน	\bar{X}	S.D.	t	P-value
ชาย	137	158.33	20.59	- 3.447	0.001**
หญิง	257	165.19	17.80		

* **p < 0.01

จากตาราง 2.1 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรเพศโดยใช้สถิติ t-test พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนหญิงจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 165.19 โดยที่นักเรียนชายมีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 158.33

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน	\bar{X}	S.D.	F	P-value
ม.4	135	158.60	20.87		
ม.5	139	161.85	17.74	9.461	0.000**
ม.6	120	168.64	17.07		

** $p < 0.01$

จากตาราง 2.2 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับชั้นเรียนโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่านักเรียนที่อายุแตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 9.461, p < 0.01$) ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 158.60 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 161.85 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 168.64 ตามลำดับ

ตาราง 2.2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับชั้นเรียนโดยเปรียบเทียบเป็นคู่โดยใช้วิธีแบบ LSD

ระดับชั้นเรียน	ม.4	ม.5	ม.6
ม.4		-3.25	-10.04*
ม.5	3.25		-6.79*
ม.6	10.04*	6.79*	

** $p < 0.01$

จากตาราง 2.2.1 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับชั้นเรียนโดยเปรียบเทียบเป็นคู่ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($10.04, p < 0.01$) และ ($6.79, p < 0.01$)

ตาราง 2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรผลการเรียน

ผลการเรียน	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
1.00 - 1.50	4	152.50	34.38		
1.51 - 2.00	14	148.00	17.25		
2.01 - 2.50	83	164.06	18.94	2.298	0.045*
2.51 - 3.00	133	162.73	18.66		
3.01 - 3.50	105	162.71	18.89		
3.51 - 4.00	55	165.78	18.78		

* $p < 0.05$

จากตาราง 2.3 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรผลการเรียนโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่านักเรียนมีผลการเรียนแตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 2.298, p < 0.05$) ซึ่งนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 1.00 - 1.50 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 152.50 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 1.51 - 2.00 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 148.00 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 2.01 - 2.50 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.06 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.73 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 3.01 - 3.50 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.71 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 3.51 - 4.00 มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 165.78

ตาราง 2.3.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรผลการเรียนโดย
เปรียบเทียบเป็นคู่ใช้วิธีแบบ LSD

ผลการเรียน	1.00-1.50	1.51-2.00	2.01-2.50	2.51-3.00	3.01-3.50	3.51-4.00
1.00 - 1.50		4.50	-11.56	-10.23	-10.21	-13.28
1.51 - 2.00	-4.50		-16.06*	-14.73*	-14.71*	-17.78*
2.01 - 2.50	11.56	16.06*		1.33	1.35	-1.72
2.51 - 3.00	10.23	14.73*	-1.33		0.02	-3.05
3.01 - 3.50	10.21	14.71*	-1.35	-0.02		-3.07
3.51 - 4.00	13.28	17.78*	1.72	3.05	3.07	

* $p < 0.05$

จากตาราง 2.3.1 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรผลการเรียนโดยเปรียบเทียบเป็นคู่ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 1.51 - 2.00 กับ นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 2.01 - 2.50 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 1.51 - 2.00 กับ นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 1.51 - 2.00 กับ นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 3.01 - 3.50 และ นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 1.51 - 2.00 กับ นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ย อยู่ในช่วง 3.51 - 4.00 มีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (16.06, $p < 0.05$), (14.73, $p < 0.05$), (14.71, $p < 0.05$) และ (17.78, $p < 0.05$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรชนเผ่า

ชนเผ่า	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	t	P-value
ไม่มีชนเผ่า	357	162.43	18.63	-1.013	0.265
มีชนเผ่า	37	166.38	22.92		

*P < 0.05

จากตาราง 2.4 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับชนเผ่าโดยใช้สถิติทดสอบค่า t พบว่านักเรียนไม่มีชนเผ่าและมีชนเผ่าแตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่ไม่มีชนเผ่า มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.43 และนักเรียนที่มีชนเผ่า ได้แก่ เผ่าม้ง เผ่าเมี่ยน เผ่าลื้อ เผ่าขมุ เผ่าถิ่น และเผ่าพื้นราบ มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 166.38

ตาราง 2.5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรศาสนา

ศาสนา	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
พุทธ	377	162.48	18.92		
คริสต์	14	170.64	23.13	0.925	0.429
อิสลาม	1	173.00	-		
นับถือผี	2	164.50	21.92		

*P < 0.05

จากตาราง 2.5 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับศาสนาโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่านักเรียนที่นับถือศาสนาแตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.48 นักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์ มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 170.64 นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 173.00 และนักเรียนที่นับถือผี มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.50

ตาราง 2.6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	326	162.86	19.47		
บิดามารดาหย่าร้าง	35	160.63	15.83	0.562	0.848
บิดามารดาแยกกันอยู่ชั่วคราว	6	166.33	21.38		
บิดาหรือ/และมารดาเสียชีวิต	27	164.22	18.25		

*P < 0.05

จากตาราง 2.6 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับสถานภาพครอบครัวโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่านักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.86 ซึ่งนักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้าง มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 160.63 ซึ่งนักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่ชั่วคราว มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 166.33 ซึ่งนักเรียนที่บิดาหรือ/และมารดาเสียชีวิต มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.22

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับการศึกษา
ของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
ประถมศึกษา	200	163.03	20.29		
มัธยมศึกษาตอนต้น	41	158.66	20.35		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46	163.85	15.66		
ปวช.	8	162.13	16.41		
ปวส./อนุปริญญา	18	167.67	17.81	0.440	0.897
ปริญญาตรี	50	162.78	16.49		
ปริญญาโท	9	160.44	14.55		
ไม่ได้ศึกษา	17	164.29	23.99		
ไม่ทราบ	5	161.20	12.49		

*P < 0.05

จากตาราง 2.7 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับระดับการศึกษาของบิดาโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่าระดับการศึกษาของบิดาที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับประถมศึกษา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 163.03 นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 158.66 นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 163.85 นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับปวช. มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.13 นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับปวส.หรืออนุปริญญา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 167.67 นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับปริญญาตรี มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.78 นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบระดับปริญญาโท มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 160.44 นักเรียนที่มีบิดาไม่ได้รับการศึกษา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.29 และนักเรียนที่ไม่ทราบระดับการศึกษาของบิดา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 161.20

ตาราง 2.8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรระดับการศึกษา
ของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
ประถมศึกษา	209	162.22	20.61		
มัธยมศึกษาตอนต้น	36	165.50	15.73		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	35	163.43	17.82		
ปวช.	13	164.54	24.11		
ปวส./อนุปริญญา	11	167.67	17.81	0.704	0.688
ปริญญาตรี	60	163.10	15.31		
ปริญญาโท	2	136.00	0.00		
ไม่ได้ศึกษา	27	164.15	20.44		
ไม่ทราบ	1	173.00	0.00		

จากตาราง 2.8 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับระดับการศึกษาของมารดาโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่าระดับการศึกษาของมารดาที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับประถมศึกษา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 162.22 นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 165.50 นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 163.43 นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับปวช. มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.54 นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับปวส. หรืออนุปริญญา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 167.67 นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับปริญญาตรี มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 163.10 นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบระดับปริญญาโท มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 136.00 นักเรียนที่มีมารดาไม่ได้รับการศึกษา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.15 และนักเรียนที่ไม่ทราบระดับการศึกษาของมารดา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 173.00

ตาราง 2.9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
ทำงานในสำนักงาน	100	160.58	16.77		
ธุรกิจส่วนตัว	55	158.63	19.63		
กลุ่มใช้แรงงาน	196	164.90	20.11	2.210	0.086
ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือไม่ทราบอาชีพ	43	163.86	17.71		

* $p < 0.05$

จากตาราง 2.9 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับอาชีพของบิดาโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่า อาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่มีบิดามีอาชีพทำงานในสำนักงาน มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 160.58 นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 158.63 นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพในกลุ่มใช้แรงงาน มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.90 นักเรียนที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพหรือไม่ทราบอาชีพของบิดา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 163.86

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรด้านอาชีพ
ของมารดา

อาชีพของมารดา	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
ทำงานในสำนักงาน	61	159.10	15.22		
ธุรกิจส่วนตัว	69	160.58	18.67		
กลุ่มใช้แรงงาน	219	165.01	19.87	2.303	0.077
ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือไม่ทราบอาชีพ	45	160.49	19.56		

* $p < 0.05$

จากตาราง 2.10 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับอาชีพของมารดา โดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่า อาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่มีมารดามีอาชีพทำงานในสำนักงาน มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 159.10 นักเรียนที่มีมารดามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 160.58 นักเรียนที่มีมารดามีอาชีพในกลุ่มใช้แรงงาน มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 165.01 นักเรียนที่มีมารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือไม่ทราบอาชีพของมารดา มีคะแนนลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 160.49

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรรายได้ของ
ครอบครัว

รายได้ (บาท/เดือน)	จำนวนนักเรียน(394)	\bar{X}	S.D.	F	P-value
< 5,000	211	164.27	20.08		
5,000 - 10,000	59	163.08	18.41		
10,001 - 15,000	30	168.63	16.48	1.885	0.112
15,001 - 20,000	19	156.47	15.57		
> 20,000	55	159.84	14.04		

* $p < 0.05$

จากตาราง 2.11 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตกับรายได้ของครอบครัวโดยใช้สถิติ ANOVA ทดสอบค่า F พบว่า รายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท มีลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 164.27 นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท มีลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 163.08 นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มีลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 168.63 นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 156.47 นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 20,000 บาท มีลักษณะมุ่งอนาคตเฉลี่ยเท่ากับ 159.84

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายลักษณะมุ่งอนาคต

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคต จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ
(Enter Regression Analysis)

ลำดับตัวแปร	R	R ²	B	Beta	t	P-value
	0.312	0.097				
เพศ			5.377	0.134	2.718	0.007**
ผลการเรียน			7.021	0.195	3.379	0.001**
ระดับชั้นม.6			9.860	0.238	3.337	0.001**
Constant			105.903		3.940	0.000**

**P<0.01

จากตาราง 3 เมื่อนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียน ระดับชั้นเรียน มาวิเคราะห์เพื่อทำนายลักษณะมุ่งอนาคต พบว่า ตัวแปรเพศ ผลการเรียน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถร่วมทำนายลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 9.7 (R² = 0.097) ซึ่งสามารถเขียนสมการความถดถอยได้ดังนี้

$$F.O. = 105.903 + 5.377gender + 7.021gpa + 9.860M.6 + e$$

เมื่อนำตัวแปรเพศมาวิเคราะห์สมการถดถอย พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (t = 2.718, P-value = 0.007) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เป็น 5.377 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เป็น 0.134 ซึ่งสามารถเขียนสมการความถดถอยได้ดังนี้

$$F.O. = 105.903 + 5.377gender$$

เมื่อนำตัวแปรผลการเรียนมาวิเคราะห์สมการถดถอย พบว่าผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($t = 3.379$, $P\text{-value} = 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เป็น 7.021 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เป็น 0.195 ซึ่งสามารถเขียนสมการความถดถอยได้ดังนี้

$$F.O. = 105.903 + 7.021gpa$$

เมื่อนำตัวแปรระดับชั้นเรียนมาวิเคราะห์สมการถดถอย พบว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($t = 3.337$, $P\text{-value} = 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เป็น 9.860 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เป็น 0.238 ซึ่งสามารถเขียนสมการความถดถอยได้ดังนี้

$$F.O. = 105.903 + 9.860M.6$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุงอนาคต กับตัวแปรอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

ตาราง 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรอายุ

	ลักษณะมุงอนาคต
อายุ	0.183
	P-value = 0.000**
	N = 394

** p < 0.01, (2-tailed)

จากตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับตัวแปรอายุ พบว่า ลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = -0.183, p < 0.01$)

ตาราง 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนกับลักษณะมุงอนาคต

	ลักษณะมุงอนาคต
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน	-0.293
	P-value = 0.000**
	N = 394

** p < 0.01, (2-tailed)

จากตาราง 4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างลักษณะมุงอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน พบว่า ลักษณะมุงอนาคตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = -0.293, p < 0.01$)

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional descriptive design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตในปีจ้ยด้านอายุ เพศ ผลการเรียน ระดับชั้นเรียน สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เชื้อชาติ สัญชาติ ชนเผ่า ศาสนาและรายได้ครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายลักษณะมุ่งอนาคต
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับตัวแปรอายุ
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่โรงเรียน 5 โรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน จำนวน 394 คน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่ มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
2. นักเรียนหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.51-4.00 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. ตัวแปรเพศ ผลการเรียน และระดับชั้นเรียน สามารถร่วมทำนายลักษณะมุ่งอนาคตได้ ร้อยละ 9.7
6. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

7. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.6)

มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของE'va Hideg & Erzse'bet Nováky(32) ได้ทำการสำรวจลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มวัยรุ่น 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อายุ 14-18 ปี นักศึกษาระดับปริญญาตรีของ Budapest University of Economic Sciences และ นักศึกษาระดับปริญญาตรีอายุ 25-30 ปีที่ย้ายสาขาวิชาเรียนจากวิศวกรรมศาสตร์เป็นเศรษฐศาสตร์ ได้สรุปผลการวิจัยว่า เมื่อเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อายุ 14-18 ปี กับกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อายุ 14-18 ปี จะมีลักษณะมุ่งอนาคตที่ยังไม่พัฒนาเต็มรูปแบบเพิ่มขึ้น นักเรียนยังคงมองอนาคตในระยะใกล้มากกว่า โดยจะสนใจอนาคตของตนเองมากกว่าสนใจอนาคตของโลกประเทศและชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีลักษณะมุ่งอนาคตที่พัฒนาเป็นรูปแบบเพิ่มขึ้นแล้ว โดยจะไม่สนใจเพียงแค่อนาคตของตนเอง หากแต่จะสนใจถึงอนาคตของโลกประเทศและชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

2. นักเรียนหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (7) ที่ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทยโดย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและนิตินิตทั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยความแตกต่างด้านเพศนั้น ผู้หญิงจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย และจากข้อจำกัดการวิจัย ในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างซึ่ง จำนวนนักเรียนหญิงมากกว่าจำนวนนักเรียนชายค่อนข้างมาก อาจเป็นผลให้เห็นถึงความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตระหว่างเพศได้อย่างชัดเจน

3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องจากนักเรียนจำเป็นต้องมีการคิดวางแผนถึงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้นักเรียนต้องรู้จักการมองอนาคต การสำรวจความต้องการ ความสนใจของตนเองในการศึกษาต่อในสาขาที่สนใจ มีการค้นคว้าหาข้อมูล วางแผนและควบคุมตนเองมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Duane F. Shell and Jenefer Husman(34) ที่ศึกษาถึงตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการควบคุมตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และการประสบความสำเร็จ ในนักเรียนระดับวิทยาลัยชาวอเมริกัน พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับระดับชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้น และลักษณะมุ่งอนาคตยังมีบทบาทในการเป็นแรงจูงใจเพื่อการประสบความสำเร็จของนักเรียนอีกด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wendy F.Auslander และคณะ(2) ที่ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นอายุ 15-18 ปี ที่เข้าร่วมโปรแกรมการดำเนินชีวิตอย่างอิสระ โดยเน้นการฝึกให้เด็กรู้จักการพัฒนาดน การวางแผนและลักษณะมุ่งอนาคต พบว่า วัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของระดับชั้นเรียน

4. นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.51-4.00 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดั่งที่ สุธพงษ์ ชูเดช(21) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิด และเขาว์ปัญญา และเริ่มพัฒนาขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในวัยที่เริ่มเข้าใจสิ่งซึ่งเป็นนามธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการรู้การคิดของ Piaget เด็กจะเริ่มมีพัฒนาการด้านการรู้การคิดเชิงนามธรรม (Formal Operation) เมื่ออายุ 11 ปี และมีความคิดแบบเต็มขั้น คิดได้ทุกๆ ด้าน มีความเป็นเหตุเป็นผลเทียบเท่าวัยผู้ใหญ่เมื่ออายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพราะลักษณะมุ่งอนาคตคือการคาดการณ์ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรมหรือสัญลักษณ์ จึงอาจกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูง จัดได้ว่ามีความสามารถทางเขาว์ปัญญาสูง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดความเข้าใจสิ่งต่างๆ เชิงนามธรรม เมื่อเด็กมีความคิดความเข้าใจเชิงนามธรรมได้ดี ย่อมส่งผลให้เด็กมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Teahan (อ้างใน เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ)(6) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต การมองโลกในแง่ดีและการมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาของสหรัฐอเมริกา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมมุ่งสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการสูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zena R.Mello (31) ศึกษาเรื่องลักษณะมุ่ง

อนาคตเป็นปัจจัยปกป้องในวัยรุ่นเชื้อชาติแอฟริกัน-อเมริกัน พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัววัดความสามารถในการปรับตัวต่อความล้มเหลวและทำนายความสำเร็จด้านการเรียน

5. ตัวแปรเพศ ผลการเรียนและระดับชั้นเรียน สามารถร่วมทำนายลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 9.7

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอายุ ผลการเรียนและระดับชั้นเรียน สามารถร่วมทำนายลักษณะมุ่งอนาคตเพียงร้อยละ 9.7 จัดได้ว่าเป็นตัวทำนายที่ไม่ค่อยดีนัก โดยที่เหลือร้อยละ 90.3 เป็นตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ ที่ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษา เช่น ประสบการณ์ในอดีต ความสามารถในการควบคุมตนเอง เครือข่ายทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู ระดับจริยธรรม เป็นต้น ดังงานวิจัยของ Frieder R.Lang and Laura L.Carstensen (33) ที่ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต การตั้งเป้าหมายและเครือข่ายทางสังคมในชาวเยอรมันอายุระหว่าง 20-90 ปี พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเอง เครือข่ายทางสังคม และประสบการณ์ของบุคคลในอดีตกับลักษณะมุ่งอนาคต และงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ (7) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและนิติตั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานครและเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, มัธยมศึกษาปีที่ 1, มัธยมศึกษาปีที่ 3, มัธยมศึกษาปีที่ 5, และนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิตมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

6. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยนี้สรุปได้ว่า หากนักเรียนมีอายุเพิ่มขึ้น ลักษณะมุ่งอนาคตจะเพิ่มขึ้น ตามอายุ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ (7) ได้อภิปรายผลโดยอ้างอิงงานวิจัยของ Mischel ว่าลักษณะมุ่งอนาคตเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ซึ่ง Mischel และคณะได้ศึกษาเด็กตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงเกรดหก ซึ่งเป็นชั้นต่ำสุดที่ดวงเดือน พันธมนาวินและคณะศึกษาดังนั้น ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ (7) จึงสรุปว่า ลักษณะมุ่งอนาคตในคนไทยนั้นมีความสัมพันธ์เป็นเส้นโค้งกับอายุตั้งแต่บุคคลยังเป็นทารกจนกระทั่งวัยรุ่นตอนต้นและลดลงเมื่อบุคคลย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง อีกทั้งผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mischel (อ้างถึงใน สุพิชชา กลิ่นบุหงา)(22) ซึ่งศึกษาความสามารถในการอดทนรอคอยของเด็กอายุ 7, 8 และ 9 ขวบ โดยให้เด็กเลือกระหว่างรางวัลที่น้อยกว่าแต่ได้รับทันทีทันใดและรางวัลที่ใหญ่กว่าแต่ได้รับในภายหลัง

พบว่า เด็กอายุ 7 ขวบ ร้อยละ 81 เลือกรางวัลที่ได้รับอย่างทันทีทันใด และร้อยละ 19 ที่เลือกที่จะรับรางวัลภายหลัง ในเด็กอายุ 8 ขวบ ร้อยละ 48 เลือกรางวัลที่ได้ทันทีทันใด และร้อยละ 52 เลือกรางวัลที่ได้ภายหลัง ในเด็กอายุ 9 ขวบ มีร้อยละ 20 ที่เลือกรางวัลที่ได้ทันทีทันใด และร้อยละ 80 ที่เลือกรางวัลที่ได้ภายหลัง ซึ่ง Mischel ได้สรุปไว้ว่า ความสามารถในการตระหนักในอนาคตจะเพิ่มขึ้นตามอายุ เด็กที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มที่จะรอคอยเพื่อผลที่ดีกว่าในอนาคต ได้มากกว่า นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Frieder R.Lang and Laura L.Carstensen (33) ที่ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต การตั้งเป้าหมายและเครือข่ายทางสังคมในชาวเยอรมันอายุระหว่าง 20-90 ปี พบว่า บุคคลที่มีอายุมากจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย

7. ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน มีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยนี้ สรุปได้ว่า หากนักเรียนมีความเชื่ออำนาจภายในตน นักเรียนจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และหากนักเรียนมีความเชื่ออำนาจภายนอกตน นักเรียนจะมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายและลักษณะของผู้มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของ Rotter (26) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะเชื่อว่าประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลจากการกระทำของตน ตนเองสามารถควบคุมได้ และบุคคลประเภทนี้จะมีลักษณะกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อม อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์สำหรับพฤติกรรมในอนาคต หรือผลสัมฤทธิ์จากความพยายามของตน ลักษณะเหล่านี้สอดคล้องกับลักษณะของผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองสูงตามแนวคิดของ Mischel(3) กล่าวว่าบุคคลเหล่านี้จะมีความเชื่อถือในผลการกระทำของตนว่า “ทำดีย่อมได้ดี” สามารถวางแผนและคาดการณ์ล่วงหน้า อคเปรี้ยวไว้กินหวาน งดเว้นการกระทำที่จะทำให้ตนได้รับผลเสีย และสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Van Zuuren&Wolfs (cited in G.T.Lumpkin & Berrin Erdogan)(35) ที่สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีความกระตือรือร้น และเมื่อพวกเขาเชื่อว่าตนสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองได้ พวกเขาจะมีความมุ่งมั่น คาดการณ์ถึงอนาคตและปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ในขณะที่ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะเชื่อว่าตนไม่สามารถควบคุมสิ่งใดได้ จะเชื่อว่าสิ่งอื่นเช่น โชคชะตาเคราะห์กรรม หรือบุคคลอื่นเป็นผู้ควบคุม ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษา ควรมีการจัด โปรแกรมหรือหลักสูตรเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มนักเรียนทุกระดับชั้น โดยครูอาจการกระตุ้นให้เด็กมีการคิดและคาดการณ์ถึงอนาคตมากขึ้น และชี้แนะให้นักเรียนคิดถึงผลดีผลเสียของการกระทำของนักเรียนที่จะเกิดตามมา รวมทั้งการสนับสนุนและให้กำลังใจนักเรียนเพื่อทำตามแผนการของนักเรียนที่วางไว้ เพื่อให้ นักเรียนมีความมั่นใจในการที่จะปฏิบัติตามแผนการนั้นได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มตัวอย่างหลากหลายกลุ่ม ที่แตกต่างกันเพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่างของลักษณะมุ่งอนาคตและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตในวัยรุ่นที่อาศัยในเขตเมืองและเขตชนบท เป็นต้น
2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่อาจจะสามารถทำนายลักษณะมุ่งอนาคตได้ดี เช่น ประสบการณ์ในอดีต ความสามารถในการควบคุมตนเอง เครือข่ายทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู ระดับจริยธรรม เป็นต้น เพื่อให้ทราบอย่างครอบคลุมว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

1. Reuben N. Robbins and Angela Bryan. Relationships Between Future Orientation, Impulsive Sensation Seeking, and Risk Behavior Among Adjudicated Adolescents. Journal of Adolescent Research 19 (2004) : 428-445
2. Wendy F.Auslander, Michael F.Polgar, Diane E.Elze and Hope Krebill. Variations in future orientation among youth in foster care. The 128th Annual Meeting of APHA (November 2000)
3. Walter Mischel. Self-control. Introduction to personality: third edition, Holt, Rinebart and Winston, Inc., 1974
4. Wright, D. The Psychology of Moral Behaviour. Middlesex, England : Penguin Book Ltd, 1975
5. โสภณัท นุชนาถ. จิตวิทยาวัยรุ่น. สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542
6. เกียรติศักดิ์ ศรีสมบัติ. ผลของการพัฒนาทักษะมุ่งอนาคตที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตชนบทภาคงานจังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
7. ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
8. สมจิตต์ เพิ่มพูน. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคม โดยใช้เทคนิคพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
9. พนิดา สิ้นสุวรรณ. การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาภาคเหนือ. งานวิจัย สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
10. Meade, R.D. 1971. Future time perspective of college students in American and India. Journal of Social Psychology 83: 175-182
11. Lamm, H.; Schmidt, R. W.; and Trommsdorff, G. 1976. Sex and Social as determinants of future orientation in adolescent. Journal of Personality and Social Psychology 34: 317-326
12. จรรยา สุวรรณทัต. ประมวลบทความทางวิชาการระหว่างปี พ.ศ. 2526-2531 ฉบับอภิธานทางการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

13. บุญรับ ศักดิ์มีณี. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฏฐิบัณฑิต พัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
14. จินตนา บิลมาศ. คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2529.
15. สงวน ช้างฉัตร. การพยากรณ์อนาคตกับการวางแผนการศึกษา. วารสารมิตรครู 4 (กุมภาพันธ์ 2524): 44-46.
16. อัมพร วงศ์ใหญ่. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความทันสมัยของพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจภายในตนด้านสุขภาพและลักษณะมุ่งอนาคตที่มีพฤติกรรมรักษาความสะอาดของนักเรียนชาวเขาเผ่าเข้าในระดับประถม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาโรงเรียนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
17. Szilvia Jambori. Socialization agents influencing adolescents' future orientation, attitude towards competition and success-orientation. Institute of psychology University of Debrecen, 2001.
18. Jari-Erik Nurmi. How do adolescents see their future? A review of the development of future orientation and planning. University of Helsinki, 1991.
19. พรรณี ชูทัย. จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
20. ศรีเรือน แก้วกวาง. จิตวิทยาพัฒนาการ. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.
21. สุรพงษ์ ชูเดช. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
22. สุพิชชา กลิ่นบุหงา. ผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวแบบกลุ่มย่อยที่มีผลต่อการตระหนักรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
23. McClelland, D.C. and D.G. Winter. Motivation Economic Achievement. Newyork: The free press. 1969.
24. ดวงเดือน พันธมนาวิน, อรพินทร์ ชุชม และสุภาพร ลอยศ. การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย: รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
25. นารา ชีเรนทร และ สงคราม เชาว์ศิลป์. จิตวิทยาทั่วไป. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

26. Julian B. rotter, June E. Chance, E. Jerry Phares. Applications of social learning theory of personality. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1972.
27. สุวิมล จอดพิมาย. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกคน อึดมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
28. Herbert M.Lefcort .Locus of control. Measures of personality and social psychology attitude, 1991
29. พรทิพย์ เจนจริยานนท์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
30. ปองสุข ศรีชัย. ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะส่วนบุคคลที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตและการปรับตัวของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเชียงใหม่. ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
31. Zena R.Mello. Tomorrow's forecast: Future orientation as a protective factor among low-income African American adolescents. Department of Human Development and Family Studies The Pennsylvania State University, 2001.
32. Nováky, E.- Hideg, E' .-Kappérter, I.. Future Orientation in Hungarian Society, 1994
33. Frieder R.Lang and Laura L.Carstensen. Future Time Perspective, Goal, and Social Relationship. Journal of Psychology and Aging 17 (March 2002) : 125-139
34. Duane F. Shell and Jenifer Husman. The Multivariate Dimensionality of Personal Control and Future Time Perspective Beliefs in Achievement and Self-Regulation. Journal of Contemporary Educational Psychology 26 (October 2001) : 481-506
35. G.T.Lumpkin & Berrin Erdogan. If Not Entrepreneurship, Can Psychological Characteristics Predict Entrepreneurial Orientation? – A Pilot Study. College of Business Administration, University of Illinois at Chicago, 2000.

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546
- ภิรมย์ กมลรัตนกุล และคณะ. หลักการทำให้วิจัยให้สำเร็จ. ศูนย์วิทยาการวิจัยแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ยุทธ ไกยวรรณ. สถิติเพื่อการวิจัย. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- สงคราม เซาว์ศิลป์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางจิตวิทยา. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- อัญญารัตน์ จิรุงศฤงการ. การเปรียบเทียบความเชื่อในอัตถิเจต-ประสิทธิของนักเรียนที่มีเพศ ระดับ การศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูตามการรายงานของตนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน แต่ละข้อ

1. เพศของท่าน ชาย หญิง
2. ท่านอายุ _____ ปี
3. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ _____
4. ท่านมีผลการเรียนเป็นเกรดเฉลี่ยเท่ากับ _____
5. ท่านมีเชื้อชาติ _____ สัญชาติ _____
6. ท่านนับถือศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู
 อื่นๆ โปรดระบุ _____
7. ท่านหรือครอบครัวของท่านมีพื้นเพเป็นชาวเขาชนเผ่าใดหรือไม่
 ไม่มี (ข้ามไปข้อ 8)
 มี โปรดเลือก เผ่าม้ง
 เผ่าเมี่ยน
 เผ่าลื้อ
 เผ่าขมุ
 เผ่าถิ่น
 เผ่าพื้นราบ
 เผ่ามูเซอ
8. ปัจจุบันบิดามารดาของท่าน
 อยู่ด้วยกัน (ข้ามไปข้อ 10)
 หย่าร้างและแยกครอบครัวกันอยู่
 หย่าร้าง แต่ยังคงอยู่ในครอบครัวเดียวกัน
 ไม่ได้หย่าร้าง แต่แยกกันอยู่ชั่วคราว เพราะ _____
 บิดาหรือมารดา ฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต
 เสียชีวิตทั้งบิดา มารดา
9. บิดาและมารดาของท่านหย่าร้าง แยกกันอยู่ หรือเสียชีวิต เมื่อท่านอายุ _____ ปี
10. ปัจจุบันบุคคลใดเป็นผู้เลี้ยงดูท่าน
 บิดาและมารดา บิดาเพียงคนเดียว
 มารดาเพียงคนเดียว ญาติพี่น้อง
 อื่นๆ ระบุ _____

11. ครอบครัวท่านมีรายได้ทั้งหมด_____บาทต่อเดือน

12. ระดับการศึกษาของบิดาของท่าน

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปวช. ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก ไม่ได้ศึกษา
 ไม่ทราบ อื่นๆ โปรดระบุ_____

13. ระดับการศึกษาของมารดาของท่าน

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปวช. ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก ไม่ได้ศึกษา
 ไม่ทราบ อื่นๆ โปรดระบุ_____

14. บิดาของท่านประกอบอาชีพ

- รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว
 ร้านค้า/ค้าขาย รับจ้างทั่วไป เกษตรกร
 ไม่ทราบอาชีพ ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ ระบุ.....

15. มารดาของท่านประกอบอาชีพ

- รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว
 ร้านค้า/ค้าขาย รับจ้างทั่วไป เกษตรกร
 ไม่ทราบอาชีพ ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ ระบุ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบวัดลักษณะมุงอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต
Future Orientation Scale

คำชี้แจงในการตอบแบบวัด

1. แบบวัดฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อจะศึกษาความจริงบางประการของบุคคลที่มีลักษณะเดียวกับนักเรียน จึงใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนได้ตอบแบบวัดตามที่เห็นว่าตนเองเป็นอย่างนั้นจริง
2. แบบวัดนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ถ้าตอบทุกข้อจะถูกนำไปใช้ในการวิจัยซึ่งไม่มีผลทำให้นักเรียนได้รับความเสียหายใดๆ ทั้งสิ้น
3. ในการตอบแบบวัดให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีข้อความว่า จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

ความหมายของตัวเลือก

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความในข้อนั้นตรงกับตัวฉันมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความในข้อนั้นตรงกับตัวฉันมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความในข้อนั้นตรงกับตัวฉันปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความในข้อนั้นตรงกับตัวฉันน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความในข้อนั้นไม่ตรงกับตัวฉันเลย

วิธีตอบแบบวัดให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นว่าตรงกับความคิดของนักเรียน และในแต่ละข้อนักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
0	ฉันอ่านหนังสือเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อ จะได้ประสบความสำเร็จในการเรียน					

ถ้านักเรียนคิดว่าข้อความนี้ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มี
ข้อความว่า “จริงมากที่สุด”

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
0	ฉันอ่านหนังสือเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อ จะได้ประสบความสำเร็จในการเรียน	✓				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
1	ฉันอ่านหนังสือตั้งแต่ตื่นนอนเรื่อยมา เพื่อจะได้มีผลการเรียนที่ดี					
2	ฉันสำรวจความสามารถและความสนใจ ของฉันในการเลือกเรียนต่อ					
3	ฉันจัดสรรค่าใช้จ่ายเงินในแต่ละวัน หรือสัปดาห์ให้เป็นระเบียบ					
4	ฉันทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว					
5	ขณะที่ฉันอยากทำสิ่งต่างๆ หลายอย่าง พร้อมกัน ฉันเลือกทำสิ่งที่เป็นงานใน หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายก่อน					
6	ฉันติดตามข่าวรับสมัครเข้าเรียนต่อใน สถานศึกษาที่ฉันสนใจ					
7	แม้ว่าฉันไม่ชอบการเรียนในบางวิชา แต่ ฉันก็ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด					
8	ฉันคิดไว้แล้วว่าควรที่จะเลือกเรียน แผนการเรียนใด (หรือสาขาวิชาไหน)					
9	เมื่อฉันทำคะแนนในวิชาใดได้ไม่ดี ฉัน จะหาความรู้เพิ่มเติมในวิชานั้นให้มากขึ้น					
10	ฉันตั้งใจเรียนอย่างมาก เพื่อจะได้ทำงาน ดีๆ					
11	ฉันอายุยังน้อยเกินไปที่จะคิดว่าควร ประกอบอาชีพอะไรในอนาคต					
12	ฉันจะพิจารณาข้อมูลของอาชีพหลายๆ อาชีพ เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าฉัน เหมาะกับอาชีพอะไร					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
13	ถึงแม้ว่าจะเป็นช่วงปิดเทอม แต่นั่นก็อ่านบททวนหนังสือเรียนเสมอๆ					
14	ถ้าฉันคิดจะทำอะไร ก็จะทำในทันที โดยไม่คำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดในอนาคต					
15	เมื่อฉันไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียน ฉันจะค้นคว้าด้วยตนเองจนกว่าจะเข้าใจ					
16	ฉันหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจ					
17	ฉันส่งงานที่อาจารย์มอบหมายตามเวลาที่กำหนด					
18	ฉันคิดว่าไม่จำเป็นที่ต้องวางแผนในการเรียน เพราะว่ามันมักไม่เป็นตามที่วางแผนไว้					
19	ฉันจะเลือกอาชีพที่ฉันพอใจ โดยไม่พิจารณารายละเอียดอื่นๆ					
20	ฉันชอบคุยกับเพื่อนในขณะที่อาจารย์สอนเสมอ					
21	ขณะที่ฉันมีความอยากที่จะทำสิ่งใดแทนงานที่ได้รับมอบหมาย ฉันหักห้ามความอยากนั้นทันที โดยพิจารณาถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้น					
22	ฉันเตรียมสิ่งของที่จะนำไปโรงเรียนในวันรุ่งขึ้นให้เสร็จตั้งแต่ตอนกลางคืนเสมอ					
23	เวลาเรียนฉันรู้สึกเบื่อ กระวนกระวาย อยากให้หมดชั่วโมงเร็วๆ					
24	ฉันยังไม่รู้ว่าจะประกอบอาชีพอะไรดีในอนาคต					

ข้อ	ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
25	ถ้าฉันตั้งในเรียนหนังสือให้ดี ฉันจะประสบความสำเร็จในอนาคต					
26	เมื่อฉันมีปัญหาในด้านการเรียน ฉันจะพยายามทำความเข้าใจด้วยตนเองก่อน แต่เมื่อไม่เข้าใจ ฉันจะนำไปถามอาจารย์ที่สอนให้เข้าใจ					
27	ฉันปล่อยให้ปัญหาที่เกิดขึ้นคลี่คลายไปเอง โดยไม่หาทางแก้ไข					
28	ฉันจะไปหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ฉันสนใจที่หน่วยแนะแนว หรือห้องสมุด					
29	ฉันจะเลือกแผนการเรียน (หรือสาขาวิชา) ตามเพื่อสนิท					
30	ฉันตั้งใจเรียนตั้งแต่ต้นชั่วโมงจนท้ายชั่วโมง					
31	ฉันเพลิดเพลินอยู่กับสิ่งที่ฉันชอบ จนลืมทำงานที่ได้รับมอบหมายเสียสนิท					
32	ฉันจะเลือกเรียนต่อในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับอาชีพที่ฉันสนใจในอนาคต					
33	ฉันกำหนดเวลาดูหนังสือไว้เป็นอย่างดี และมักจะปฏิบัติตามนั้น					
34	เมื่อต้องการสิ่งใดแล้ว ฉันทนไม่ได้ที่จะต้องรอคอย					
35	ฉันจะรอให้เรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ก่อนจึงจะคิดเกี่ยวกับการเรียนต่อ					

ข้อ	ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
36	ถ้าฉันไม่รู้ว่าจะเรียนต่ออะไรดี ฉันจะไป ปรึกษาอาจารย์แนะแนว, อาจารย์ที่ ปรึกษา หรืออาจารย์ที่ฉันนับถือ					
37	ถ้าเป็นชิ้นงานที่ไม่ชอบ ฉันจะไม่ทุ่มเท ในการทำงาน					
38	ฉันติดตามช่วงการรับสมัครเข้าเรียนต่อ ในสถานศึกษาที่ฉันสนใจเสมอ					
39	ฉันคิดว่าการทบทวนบทเรียน เป็นการ เสียเวลาที่จะเล่นกับเพื่อนๆ					
40	ฉันจะทำการบ้านให้เสร็จก่อนดูรายการ โทรทัศน์ที่ฉันชอบเสมอ					
41	ฉันคิดว่าอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึงจึง ยังไม่ได้วางแผนว่าจะประกอบอาชีพ อะไร					
42	ฉันจะเลือกอาชีพด้วยตนเอง					
43	ฉันคิดว่าไม่จำเป็นต้องวางแผนการเรียน อยากเรียนอะไรก็เรียน					
44	ฉันจะเลื่อนวันลงมือทำงานไปเรื่อยๆ เมื่อจะทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
45	ฉันไม่รู้ว่าคุณเหมาะกับอาชีพอะไร					
46	ก่อนที่ฉันจะตัดสินใจเลือกอาชีพ ฉัน ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ก่อน					

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งไม่มีคำตอบที่ ถูก หรือ ผิด ในแต่ละปัญหามีข้อย่อย ก และ ข โปรดเลือกคำตอบใดคำตอบหนึ่งเพียงคำตอบเดียว ที่ตรงกับความเชื่อที่แท้จริงของนักเรียน หรือที่นักเรียนเชื่อว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมากกว่าอีกคำตอบหนึ่ง

โปรดตอบในกระดาษคำตอบ ก่อนตอบแต่ละปัญหากรุณาคิดให้รอบคอบ แต่ไม่ต้องคิดนาน แล้วกากบาท X ในหน้าช่องตัวอักษร ก หรือ ข ที่นักเรียนเลือก

ปัญหาทั้งหมดมี 29 ข้อ โปรดตอบให้ครบทุกข้อ ถ้าไม่เข้าใจขอให้ถามก่อนตอบและโปรดอย่าเขียนเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบสอบถาม

1. ก) เด็กๆ ก่อเรื่องเดือดร้อน เป็นเพราะบิดามารดาเข้มงวดมากเกินไป
 ข) พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กๆ ส่วนมากเกิดจากการที่บิดามารดาตามใจจนเกินไป
2. ก) เรื่องเศร้าหลายเรื่องที่เกิดขึ้น เพราะเคราะห์ของบุคคลแต่ละคน
 ข) เรื่องร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับบุคคล เป็นผลของข้อผิดพลาดที่บุคคลนั้นทำเอง
3. ก) เหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกิดสงครามก็คือ การที่ประชาชนไม่สนใจการเมืองเท่าที่ควร
 ข) สงครามจะมีอยู่เรื่อยๆ ไปไม่ว่าใครจะพยายามป้องกันสักเพียงใดก็ตาม
4. ก) บุคคลควรจะได้รับเคารพในสิทธิซึ่งควรจะได้รับ
 ข) เป็นที่น่าเสียดายที่คุณค่าของบุคคลมักไม่เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลอื่นแม้ว่าเขาจะพยายามสักเพียงใดก็ตาม
5. ก) ความคิดที่ว่าครูอาจารย์ไม่ยุติธรรมต่อนักเรียนนั้นไม่เป็นความจริง
 ข) นักเรียนส่วนมากไม่เคยคำนึงว่า คะแนนสอบของตนจะต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของความบังเอิญต่างๆ
6. ก) การที่บุคคลจะเป็นหัวหน้าที่มีประสิทธิภาพได้ จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับโอกาส
 ข) การที่บุคคลมีความสามารถแต่ไม่ได้เป็นผู้นำเป็นผลมาจากการไม่รู้จักรู้จักใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์

7. ก) ไม่ว่าท่านจะพยายามสักเท่าใด ก็ยังมีคนบางคนไม่ชอบท่านอยู่ดี
 ข) บุคคลที่ทำงานให้เป็นที่พอใจของผู้อื่น ไม่ได้มัน เป็นผู้ที่ไม่เข้าใจวิธีการที่จะเข้ากับคนอื่น ๆ
8. ก) กรรมพันธุ์มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบ่งลักษณะนิสัยของบุคคล
 ข) ประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตช่วยให้บุคคลเป็นอย่างที่เขาเป็น
9. ก) ท่านมักจะพบว่าอะไรที่กำลังจะเกิดขึ้นก็ต้องเกิดขึ้นเสมอ ชัดขวางไม่ได้
 ข) การปล่อยให้เป็นเรื่องของโชคชะตา ไม่เป็นผลดีสำหรับท่าน เท่ากับการที่ท่านตัดสินใจกระทำการให้เด็ดขาดลงไปเลย
10. ก) ไม่มีการสอบครั้งใดเลยที่จะขาดความยุติธรรม สำหรับนักเรียนที่เตรียมตัวมาอย่างดี
 ข) มีบ่อยครั้งที่ข้อสอบแทบจะไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชานั้น ทำให้การดูตำราไม่เกิดผล
11. ก) การประสบความสำเร็จ เกิดจากการทำงานอย่างหนัก มักไม่ใช่เรื่องของโชคชะตาบังนาค
 ข) การจะได้งานที่ดีนั้นต้องขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสม
12. ก) ประชาชนธรรมดาสามัญสามารถจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลได้
 ข) โลกนี้ถูกปกครองโดยผู้ทรงอำนาจเพียงสองสามคน ซึ่งเราคนธรรมดาไม่สามารถทำอะไรได้
13. ก) เมื่อท่านวางแผนการจะทำการงานใด ท่านมักแน่ใจว่าจะทำได้สำเร็จ
 ข) ไม่เป็นการฉลาดเสมอไปที่จะวางแผนการล่วงหน้าไปไกลๆ เพราะหลายสิ่งหลายอย่างมักเกิดขึ้นจากโชคเคราะห์ได้
14. ก) มีบุคคลบางคนแทบจะไม่มีความคิดเอาเสียเลย
 ข) ความคิดจะมีอยู่บ้างในคนทุกคน
15. ก) การที่ท่านจะได้สิ่งใดที่ท่านคิดว่าไม่เกี่ยวกับโชคชะตา
 ข) มีหลายครั้งที่เราต้องใช้วิธีการเสี่ยงทายหรือป้อนเหรียญมาช่วยในการตัดสินใจ
16. ก) คนที่ได้เป็นหัวหน้างาน มักจะขึ้นอยู่กับว่ามีโชคดีพอที่จะได้เข้าไปอยู่ในสถานที่ที่ถูกต้องได้ก่อนเพื่อน
 ข) การประสบความสำเร็จในการทำงานจะขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองและโชคบ้างเป็นครั้งคราว

17. ก) เรื่องเกี่ยวกับปัญหาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก มักส่งผลให้เราเป็นผู้รับเคราะห์โดยที่เราไม่สามารถจะเข้าใจหรือควบคุมได้
- ข) บุคคลสามารถจะควบคุมเหตุการณ์ของโลกได้ ถ้ามีหน้าที่เกี่ยวกับการเมืองและสังคม
18. ก) บุคคลส่วนมากไม่รู้ว่าชีวิตของตนถูกควบคุมด้วยความบังเอิญต่างๆ ได้มากหรือน้อย
- ข) “โชคเคราะห์” ไม่มีจริงในโลกนี้
19. ก) บุคคลควรจะยอมรับข้อผิดพลาดเสมอ
- ข) เป็นการดีที่สุดที่บุคคลจะปกปิดความผิดพลาดของตนไว้
20. ก) เป็นการยากที่จะทราบว่าคนๆ นี้ชอบท่านหรือเปล่า
- ข) จำนวนเพื่อนที่ท่านมีจะขึ้นอยู่กับว่าท่านทำตนน่าคบหาเพียงใด
21. ก) สิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับเราจะเท่าเทียมกับสิ่งที่ดีงามเสมอ
- ข) สิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นส่วนมากเป็นผลของการไม่มีความสามารถ ความโง่ ความเกียจคร้าน หรือทั้งสามอย่าง
22. ก) เราสามารถจะช่วยแก้ปัญหาการโกงกินด้านการเมืองได้ ถ้าใช้ความพยายามอย่างเพียงพอ
- ข) เป็นการยากที่ประชาชนจะควบคุมการกระทำของนักการเมืองได้
23. ก) บางครั้งท่านไม่เข้าใจว่าคำชมที่หัวหน้างานบอกกับท่านนั้นออกมาได้อย่างไร
- ข) คำชมเชยที่ท่านได้รับเกิดจากคุณภาพการทำงานของท่าน
24. ก) ผู้นำที่ดีจะหวังให้ประชาชนตัดสินใจว่า ประชาชนควรจะทำอะไรด้วยตนเอง
- ข) ผู้นำที่ดีจะบอกให้คนอื่น ๆ ทราบอย่างชัดเจนว่าหน้าที่ของตนมีอะไรบ้าง
25. ก) มีหลายครั้งที่ท่านรู้สึกว่าคุณมีอิทธิพลน้อยมากต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง
- ข) ท่านไม่เชื่อว่าความบังเอิญหรือโชคจะมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตท่าน
26. ก) บุคคลจะรู้สึกว่าเขาไม่พยายามที่จะเป็นกันเองกับบุคคลอื่น
- ข) ไม่มีประโยชน์สำหรับการพยายามที่จะทำให้คนอื่นพอใจ เพราะถ้าเขาจะชอบท่าน เขาก็ชอบเอง

27. ก) ปัจจุบันนี้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาสนใจด้านกีฬา
 ข) การเล่นกีฬาเป็นกลุ่ม มีส่วนทำให้เกิดความสามัคคี
28. ก) อะไรจะเกิดขึ้นกับท่านยอมเป็นฝีมือของท่านเอง
 ข) บางครั้งท่านรู้สึกว่าคุณไม่สามารถควบคุมทิศทางของชีวิตของท่านได้
29. ก) ส่วนมากท่านไม่เข้าใจว่า ทำไมนักการเมืองจึงได้กระทำในสิ่งที่เขาได้ทำลงไป
 ข) ในที่สุดประชาชนต้องรับผิดชอบต่อรัฐบาลที่ไม่ดี ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

ใบข้อมูลและใบยินยอมสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย
การวิจัยเรื่อง ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

เรียน ท่านผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกท่าน

ท่านเป็นผู้ที่ได้รับเชิญจากผู้วิจัยให้เข้าร่วมการศึกษาในงานวิจัยเกี่ยวกับ ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ก่อนที่ท่านจะตกลงเพื่อเข้าร่วมการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอเรียนให้ท่านทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมการศึกษารวม 454 คน ผลจากการศึกษาที่ได้นี้จะทำให้ทราบและเข้าใจถึงลักษณะมุ่งอนาคตซึ่งจัดเป็นบุคลิกลักษณะอย่างหนึ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งอยู่ในวัยเรียนและวัยรุ่น รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการทราบถึงลักษณะมุ่งอนาคตนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการหาแนวทางช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนได้อย่างเหมาะสมในเรื่องการวางแผนชีวิต การดำรงชีวิตและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการศึกษาที่ได้ยังใช้เป็นแนวทางในการทำการวิจัยในครั้งต่อไป หากท่านตกลงที่จะเข้าร่วมการศึกษาวิจัยจะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยจะให้ท่านตอบแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของท่าน

ส่วนที่ 2 แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในและภายนอกคน

ส่วนที่ 3 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะการตอบแบบสอบถามทั้งหมดนี้ จะใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 50 นาที หรือภายใน 1 คาบเรียน ประการสำคัญที่ท่านควรทราบ คือ การร่วมวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ใดๆ โดยตรง และการเข้าร่วมการศึกษานี้เป็นไปโดยสมัครใจ ท่านอาจปฏิเสธที่จะเข้าร่วมการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่กระทบต่อทัศนคติของครูอาจารย์ในโรงเรียนของท่านและผลการเรียนของท่าน อีกทั้งผู้วิจัยมิได้ให้ท่านกรอกชื่อสกุล ที่อยู่หรือข้อมูลใดๆ ที่จะทำให้ทราบว่าท่านเป็นผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นการเก็บข้อมูลของท่านจึงเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปแบบที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด กรุณาติดต่อ นางสาว สาวิตรี เต็งณฤทธิศิริ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ โทร.01-5953561 หรือ 054-710941 ซึ่งยินดีให้คำชี้แจงแก่ท่านทุกประการ

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

(นางสาว สาวิตรี เต็งณฤทธิศิริ)

ใบยินยอมให้ทำการวิจัย
การวิจัยเรื่อง ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

วันที่ให้คำยินยอม วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 254....

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะลงนามในใบยินยอมนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และประโยชน์หรือผลที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว ทั้งนี้ข้าพเจ้ายินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัยเรื่อง ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีการบังคับใดๆทั้งสิ้น และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม พยาน

(.....)

ลงนาม ผู้วิจัย

(.....)

ในกรณีที่ผู้ยินยอมยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรม

ลงนาม ผู้ปกครอง / ผู้แทนโดยชอบธรรม

(.....)

ลงนาม พยาน

(.....)

ลงนาม ผู้วิจัย

(.....)

สถาบันวิทยุสื่อสาร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสาวตรี เต็งณฤทธิศิริ เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดน่าน
สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมื่อปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต
ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย